

Qubik
caffè

— kava, izbrana in
pnužena v Trstu.

novi matajur

tednik slovencev videmske pokrajine

ČEDAD / CIVIDALE • Ulica Ristori 28 • Tel. (0432) 731190 • Fax 730462 • E-mail: novimatajur@spin.it • Poštni predal / casella postale 92 • Poština plačana v gotovini / abbonamento postale gruppo 2/50% • Tednik / settimanale • Cena 1,00 evro
Poste Italiane SpA - Spedizione in abbonamento postale - 45% - art. 2 comma 20/b Legge 662/96 Filiale di Udine

TAXE PERCUE 33100 Udine
TASSA RISCOSSA Italy

št. 49 (1698)
Čedad, četrtek, 23. decembra 2010

Qubik
caffè

— scelta e torrefatto
a Trieste.

Ob novoletnih praznikih

Ponosno naprej

Našim braucem doma an po sviete želimo vesele božične an novoletne praznike, v mieru an toplini družine an tistih, ki jih imajo radi. Za nami je težkuo lieto an vsi imamo potrebo počitka an miru, de se nabere moči, de stopimo kuražno an z novo energijo v novo lieto. Bluo je težkuo za našo deželico pod Mataturjem, Muzci, Kaninom an Višarjami, kjer se vasi še naprej praznijo an hiše zaperjajo. Bluo je težkuo za naše ljudi, ki čejo uživati njih jezikovne pravice an se muorajo truditi kakor po uojški, saj se je spet parkazala tista zastrupjena klima an vič ku kajšan naš amistrator je zapart ku tenčas. Bluo je težkuo za dvojezično šuolo an še je, saj je arztresena na tri kraje an Bugvie, kada bo imiela spet svoj šuolski hram. Bluo je težkuo

za naš časopis. Težave pa so življenje an dajejo muoč človeku, če zna iz njih potegniti nove parložnosti, nove ideje, nove projekte.

Je pa tudi bilo lieto, ki nam je puno dobrega parneslo, te zadnja dva uspeha sta vidljivost slovenskih programov televizije Rai an Slovenije, ki parnašajo kulturno revolucijo v naše kraje, an deželno priznanje za naš Inštitut za slovensko kulturo, ki bo od sada napri lahko še buj kvalitetno dielu za našo kulturo an jezik. Lahko se tudi pohvalimo, de smo varnil življenje nekaterim krajem v Terski dolini.

Naša želja je, de bi tudi hlietu ostali tardni, ponosni, povezani med sabo, prepričani v svoje projekte. Takuo bomo rasli ku skupnost an z nami bo rasla an bo rodovitna tudi naša zemlja.

SOLBICA, V DOLINI REZIJE, NAS TUDI LETOS VABI NA SVOJ POSEBNI BOŽIČ. DAJETA MU POSEBEN ČAR VELIKA ZVEZDA, KI SE NA

BOŽIČNO NOČ POČASI SPUŠČA IZ PUSTEGA GOZDA NAD VAS IN ŽIVE JASLICE (700 M VIŠINSKE RAZLIKE). LETOS ZARADI OBIILNEGA SNEŽEN-

JA JASLIC 24. IN 26. DECEMBRA NE BO (PREDVIDENE SO 5. JANUARJA), BO PA V VSEJ SVOJI LEPOTI SVETILA ZVEZDA BERI NA STRANI 5

Odgovorni urednik Mario Čuk se je pogovarjal tudi s predsednico Inštituta za slovensko kulturo Bruno Dorbolo

V petek, 17. decembra, 3. mreža Rai oddajala iz Benečije

Slovenski dnevnik iz Špetra

Se vidi pa tu-w Reziji

To je na valika rič za nošo dolino, za nošo kulturo ano za noše rumuninje. Od pondjka 13 dnuw decembarja pa mi tu-w Reziji vidimo kanol RAI TRI bis. Isi kanol dardo injyn se je molo a videt koj iten w Tyrstě ano tu-w Orči, mo pa iten nē posod. Ta-na isamo kanolo zvčara se vidi-jo te slavinske programe ki nareja RAI iten w Tyrstě.

Petnest lit na nožed so počali byt programi po slavinski za televizjun ano wse ise lita nšamo moly je videt.

Luigia Negro
beri na strani 4

V petek, 17. decembra, točno dva tedna po prehodu na digitalno tehnologijo, je bil slovenski Tv dnevnik, ki ga predvaja 3. mreža Rai v Furlaniji Julijski krajini, povsem neobičajen in v določeni meri tudi tematski. Del studia se je namreč preselil v središče Benečije, v občin-

sko dvorano v Špeter, od koder je odgovorni urednik Mario Čuk skupaj z gosti izpostavil politični pomen vidljivosti slovenskih Tv programov v videnski pokrajini ter spregovoril o aktualnem političnem trenutku med Slovenci v Furlaniji.

beri na strani 4

Auguri di Natale in musica nella chiesa di Lusevera

Il concerto di Natale è stato promosso dalla Comunità montana

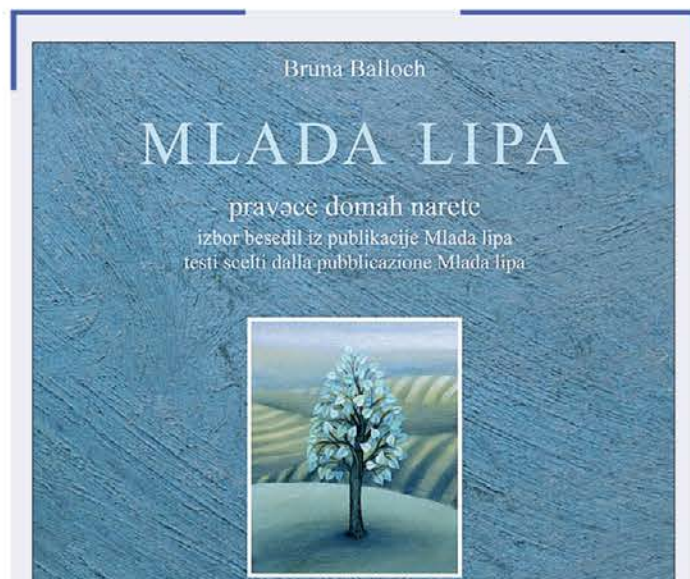
Nedijo, 19. decembra, veliko judi to se zbralo tou cirkvi Sv. Jurija za božični koncert, ki a je organizala Gorská Skupnost Ter Nediža in Barda. Kori, ki so paršli od Nediških dolin, od Bazovice anu od Terske doline so poveselili s petjem božični čas.

Nel soleggiato pomeriggio di domenica 19 dicembre diversi ed interessanti eventi hanno coinvolto la Terska dolina in vista delle feste di Natale. Alle ore 15.30 nella splendida Chiesa di San Giorgio di Bardo un folto pubblico ha assistito al concerto di Natale promosso dalla Comunità montana Torre Natisone Collio. Tra il pubblico anche il sindaco di Bardo Guido Marchiol ed il commissario della Comunità montana Tiziano Tirelli. (ic)

segue a pagina 3

Il coro Mali Iujerji della Scuola bilingue con il prof. Davide Clodig

U sriedo, 29. 12. 2010

o 19. ure

tu te noue hiše Al taglio or na plače, ou Sabide

Če bo snieg ol led, se čmo obrišta paj o 19. ure In caso di neve o ghiaccio la presentazione si terrà alle 19 nella Sala consiliare di Attimis

Nas čo pozdravat autoritat _ Saluto delle autorità
Čo biet z nam _ Interventi:
prof. Roberto Dapit (Università degli Studi di Udine)
prof. Danila Zuljan Kumar (ZRC SAZU Ljubljana)

KULTURNO DRUŠTVO/CIRCOLO DI CULTURA IVAN TRINKO

dan emigranta

Čedad - Cividale
6.1.2011 ob 15.00
Chiesa di San Francesco

pozdravi / saluti:

Elio de Anna

Deželni odbornik za kulturo _ Assessore regionale alla cultura

Miriam Simiz

Slovenske organizacije videmske pokrajine
Organizzazioni slovene della Provincia di Udine

pesmi, glasba, življenje Slovencev videmske pokrajine
canti, musiche, vita degli Sloveni della provincia di Udine

V živo iz Benečije

V programu

Pesmi z 29. Sejma beneških pjesmi
BK evolution

Beneško gledališče:

Lena iz Topoluovega

Poklon ponizanim in razžaljenim Benečije

Priredba: Giorgio Banchig
iz "Triste caso accaduto a Topolo-Zalostni dogodek
v Topolovem" od Giovanni Maria Del Basso

režija: Marjan Bevk

SKGZ - Slovenska kulturno-gospodarska zveza _ SSO - Svet slovenskih organizacij videmske pokrajine
Pod pokroviteljstvom Občine Čedad _ Patrocinato dal Comune di Cividale

Prihodnja številka Novega Matajurja pride v vaše hiše 6. januarja 2011. Naši uradi bojo med prazniki zaprti, varnemo se spet 3. januarja.

Il prossimo numero del Novi Matajur esce il 6 gennaio 2011.

Otto Unioni dei Comuni invece delle vecchie comunità montane

Dopo quasi un anno di approfondimenti la riforma è pronta

La Giunta regionale ha approvato lo schema di disegno di legge con il quale il Friuli Venezia Giulia istituirà le "Unioni dei Comuni montani" in sostituzione delle Comunità ormai commissariate e destinate alla soppressione. Il documento è stato illustrato alla Giunta dall'assessore Andrea Garlatti.

Al termine di un percorso di approfondimento durato quasi un anno sul testo di iniziativa della Giunta, sta dunque per perfezionarsi una delle riforme dell'ordinamento che conferma l'autonomia statutaria della Regione Friuli Venezia Giulia, che ha potestà primaria in materia di ordinamento degli Enti locali.

Il disegno di legge, che sarà ora sottoposto al Consiglio delle Autonomie e alla competente Commissione consiliare, prevede infatti soluzioni diverse rispetto a quelle adottate sul piano nazionale: organi più semplici, poteri più precisi, certezza delle risorse finanziarie, in modo da

Il Natisone

coniugare "autonomia e responsabilità", sostiene la Giunta regionale.

La norma disciplina le Unioni montane nel rispetto del principio della concertazione per migliorare i livelli di funzionalità, economicità,

efficacia ed efficienza dell'azione amministrativa del sistema delle autonomie locali, tenendo conto degli obiettivi di valorizzazione, tutela e promozione dello sviluppo socio economico dei territori montani.

Con la nuova legge si prevede di costituire otto Unioni: Carnia, Gemonese, Tarvisiano, Valli delle Dolomiti Friulane, Val d'Arzino-Val Cosa, Livenza, Torre, Natisone. Le competenze delle ex Comunità montane Carso e Collio saranno assorbite dalle Province di Trieste e Gorizia.

Le Unioni, definite come "enti locali territoriali costituiti da Comuni", avranno compiti di programmazione, sviluppo e pianificazione territoriale, funzioni amministrative e compiti di gestione coordinata dei servizi pubblici locali. L'assemblea delle Unioni sarà l'organo di indirizzo politico-amministrativo. Organi obbligatori, oltre all'Assemblea, saranno il presidente, il vicepresidente, il collegio dei revisori. La gestione sarà affidata ad un direttore, nominato dal presidente. La legge dispone che le comunità montane saranno soppresse con effetto dalla data di costituzione delle Unioni.

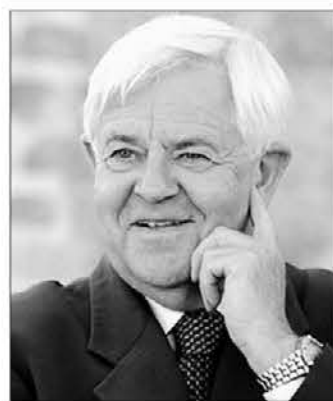
Pred dvajsetimi leti so Slovenci izbrali samostojnost

Danes, četrtek, 23. decembra 2010, mineva natanko 20 let od plebiscita o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije, ki je odprl pot slovenski osamosvojitvi pol leta pozneje. Vprašanje na plebiscitnem lističu se je glasilo: "Ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država?" 23. decembra 1990 se je za osamosvojitve izreklo 88,5 odstotka vseh volilnih upravičencev oziroma 95 odstotkov udeleženi volivcev. Volilna udeležba je bila 93,2-odstotna. Rezultati so bili uradno razglašeni 26. decembra, tako da se odtlej na ta datum praznuje dan samostojnosti in enotnosti.

Plebiscit je sledil demokratičnim spremembam, ki so se konec 80-ih let prejšnjega stoletja zgodile z vzponom slovenske civilne družbe, čeprav so demokratične procese najverjetneje pospešile tudi vse bolj zaostrene razmere znotraj jugoslovanske federacije. Že januarja leta 1990 so bile tako v Sloveniji razpisane prve večstrankarske volitve po drugi svetovni vojni. Zmagala je Demokratična opozicija Slovenije (Demos), ki je tudi oblikovala vlado in za premierja izbrala Lojzeta Peterleta. Za predsednika predsedstva je bil izvoljen Milan Kučan. Predsednik skupščine je postal France Bučar.

25. junija 1991 je slovenski parlament sprejel ustavni zakon za uresničitev Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije, Deklaracijo o neodvisnosti in več zakonov, s katerimi je Slovenija prevzela prejšnje pristojnosti federacije na svojem ozemlju. Naslednji dan je novo državo napadla jugoslovanska vojska, že 7. julija pa je bilo sklenjeno premirje. 23. decembra je bila v Sloveniji sprejeta nova ustava. Evropska unija je Republiko Slovenijo priznala sredi januarja 1992, OZN pa jo je sprejela med članice maja 1992. V skladu z ustavo so bile konec leta 1992 predsedniške in parlamentarne volitve. Za prvega predsednika Slovenije je bil izvoljen Milan Kučan, ki je bil nato na tem mestu potrjen še leta 1997.

V Sloveniji nameravajo po-

Milan Kučan

membrni jubilej primerno obeležiti. V ta namen je bil sestavljen častni odbor, ki bo bdel nad praznovanjem v časovnem loku od 20-letnice plebiscita do 20-letnice sprejetja ustave, to je 23. decembra 2011. Izmed več aktivnosti bo osrednja vse-kakor praznovanje dneva državnosti junija prihodnje leto, želijo pa si tudi čim večjo vključenost državljanov in ustanov v praznovanja.

Častni odbor se je prvič sestel v ponedeljek, 20. decembra. V odbor so povabili 26 uglednih osebnosti, tako osrednje akterje osamosvojitve kot sedanje nosilce najvišjih funkcij v državi. V njem pa kljub vabilu ne bodo sodelovali bivši predsedniki vlade Janša, Peterle in Bajuk. Slovenija je opravila uspešen razvoj, na katerega je prav, da smo ponosni, je po prvi seji častnega odbora dejal predsednik Danilo Türk.

Danes, četrtek, 23. decembra, bo v Cankarjevem domu potekala osrednja državna slovesnost, na kateri bo slavnostni govornik premier Borut Pahor. Na sporedu je tudi slavnostna seja Državnega zbora, ljubljanski nadškof metropolit Anton Stres pa bo daroval mašo za domovino.

V Cankarjevem domu v Ljubljani pa bo med 24. decembrom 2010 in 19. januarjem 2011 na ogled tudi posebna razstava, ki jo prireja Arhiv Republike Slovenije. Razstava želi obuditi spomin na pozitivno razpoloženje ljudi v obdobju pred in po, zlasti pa na dan plebiscita. Izjemen prispevek k podpori plebiscitu zunanaj meja Slovenije so izkazali Slovenci v zamejstvu in po svetu z več tisoč zbranimi podpisi in številnimi pismi podpore.

Pismo iz Rima

Stojan Spetič

Ko bo ta članek pred vašimi očmi, bom že vedeli, kako so potekale študentske demonstracije proti reformi visokošolskega študija. Mladina protestira, ker pred seboj ne vidi bodočnosti, medtem ko so na delu tudi provokatorji. Bivši minister Gasparri je omenjal celo možnost, da bi bili med demonstranti tudi morilci. Hkrati je predlagal, naj bi najnevarnejše protestnike preventivno priprli. Približno tako kot v časih fašizma, ko so vnaprej zapirali vse, ki bi lahko motili Ducejev obisk ali proslavljanje enega izmed režimskih praznikov.

Gasparrijevi predlogi so vznemirili demokratično javnost, ker pričajo o tem, da se oblast čuti sedaj močno, čeprav je preživela samo za par glasov. Ve pač, da ima tudi na sredini privrženca, ko gre za reformo univerze ali biološko oporoko. Sam predsednik republike Napolitano je priznal, da razpust parlamenta in nove volitve niso za vogalom. Najbrž zato, ker prave alternative ni na ob-

zorju, saj stranke parlamentarne opozicije tavajo v temi kakor slepe mucke. Medtem pa Italija kaže vse svoje slabosti. Ni samo gospodarsko med najmanj razvitimi državami Evrope. Klestenje univerzitetnih študijev in raziskovalne dejavnosti jo potiskajo še bolj navzdol na lestvici. A to ni vse. Država ni moderna, saj južni polovici vlada organizirani kriminal, oblast pa ne jamči niti najosnovnejših storitev.

Pred dobrim tednom je snežilo. Povsod je snežna belina romantična kulisa božičnih praznikov, le pri nas je prava tragedija. Vse se ustavi: letališča, železnice, javni prevozi, avtoceste...

Avtocesta A1, ki je prava hrbtenica Italije, je bila za pol dneva blokirana, več kot 30 km dolga kolona vozil je obtičala v snegu in mrazu, brez pomoči, brez informacij. Na vhodih v avtoceste so vozila kar puščali naprej, da bi le plačali cestnino. Zasilnih izhodov ni bilo. Gospodarska škoda je bila neprecenljiva.

Isto na železniških postajah, kjer so ukinjali prevoze kot po tekočem traku. In vendar bi morala biti železnica edina alternativa zasebnemu prevozu z av-

tocesto, saj stranke parlamentarne opozicije tavajo v temi kakor slepe mucke.

Medtem pa Italija kaže vse svoje slabosti. Ni samo gospodarsko med najmanj razvitimi državami Evrope. Klestenje

ti!

Sneg je bil napovedan več dni prej. Civilna zaščita, kar je ostalo po Bertolasu, se sploh ni pripravila. Podobno se dogaja, ko močno dežuje. Tedaj so na vrsti zemeljski plazovi in poplave...

In vendar je snežilo tudi drugod po Evropi. Lani sem preživel novoletne počitnice na Švedskem. Visok sneg in hud mraz, toda vlaki in avtobusi so normalno vozili, avtoceste in mestne ulice so bile čiste, na parkiriščih so bili električni priključki za gretje ponoči parkiranih vozil. Življenje je potekalo po ustaljenih tirnicah, brez hujših problemov. Tudi letališča so delovala normalno, čeprav smo na pločnikih opazili debelo plast s peskom in soljo posipanege ledu.

V Italiji je vreme vedno katastrofalno in nihče ni nikoli kriv za posledice. Ne uprava avtocest, ne vodstvo železnice, ne civilna zaščita. Vlada? Bogvedaj. Celo minister za infrastrukturo se sprašuje, kdo bi moral poskrbeti za ceste in železnice.

Firence so bile blokirane zaradi snega in zmrzali, mladi župan Renzi pa se je jezil na... zimo.

Goethe je opeval deželo, kjer cvetijo limone. Novodobni poet bi moral pisati o deželi, ki jo nekaj snežink spravi na kolena. Oziroma, pred televizijo.

kratke.si

Vent'anni fa gli sloveni votarono per l'indipendenza

Sono passati già 20 anni dal 23 dicembre del 1990, giorno in cui gli sloveni al plebiscito nazionale scelsero l'indipendenza dalla Jugoslavia. L'affluenza fu molto alta e i voti a favore sono stati del 95% (o l'88,5% degli aventi diritto al voto). L'annuncio solenne dell'indipendenza statale fu pronunciato il 26 giugno 1991 durante la più grande assemblea in Slovenia, in Piazza della Repubblica a Lubiana. Il 23 dicembre 1991 è stata poi approvata la Costituzione slovena.

Via libera all'istituzione del Comune di Ancarani

Alla fine i cittadini, che più di un anno fa al referendum hanno chiesto l'istituzione di una nuova autonomia municipale ad Ancarani con lo scorporo dall'attuale Comune Città di Capodistria, saranno accontentati. Il parlamento sloveno dovrebbe approvare a gennaio il relativo disegno di legge dopo che la Corte Costituzionale aveva dichiarato incostituzionale la legge sull'istituzione dei comuni e sulla definizione dei loro territori.

Nonostante i problemi economici sul Kanin finalmente si scia

È partita in ritardo la stagione sciistica 2010/2011 sul Kanin, dove ci sono già tre metri di neve. La mancata apertura degli impianti ad inizio dicembre è stata causata dai problemi finanziari dell'azienda che gestisce il comprensorio, l'ATC Kanin Bovec. Nonostante il ritardo l'ATC auspica una stagione positiva e con gennaio dovrebbero arrivare anche le ricapitalizzazioni da parte di ATC Euroinvest, Hit e Comune di Bovec che consentiranno l'ammodernamento degli impianti.

Barometro politico del 2010: il più amato è stato Danilo Türk

Secondo l'analisi dell'andamento annuale del Barometro, fatta da Delo Stik, il presidente sloveno è seguito da Matej Lahovnik. I due si sono alternati al 1. posto fino ad agosto, ma dopo le dimissioni dell'ex ministro dell'economia, Türk è rimasto stabile in vetta. Al 3. posto c'è il commissario europeo per l'ambiente Janez Potočnik, mentre il premier Pahor è 6. Nel corso dell'anno il suo gradimento è però calato (5. a gennaio e 18. a dicembre).

Governo sloveno: si è dimesso il ministro Henrik Gjerkeš

Il ministro per le autonomie locali e lo sviluppo regionale Henrik Gjerkeš è stato fermato dalla polizia nella notte tra il 20 ed il 21 dicembre mentre guidava in stato di ebbrezza l'auto di servizio. Gjerkeš che poco più di un anno fa ha sostituito alla guida del ministero Zlata Ploštajner, ha subito rassegnato le proprie dimissioni. Il partito Desus ha già individuato in Duša Trobec Bučan, segretario di stato, la propria candidata per il posto vacante.

Tin Piernu, sadà je tud' knjiga

V Sauodnji je "Nediža" v petak, 17., predstavu lepo monografijo

Predstavitel fotografije 'Tin Piernu, fotografo di Tercimonte', ki je bla v petak, 17. dičemberja, v Sauodnji, je začela, ko so ble Nediške doline že skor povsod biele, pod sniegam. Malo ljudi se je zatuo zbralo v občinski dvorani an manjkala sta glavna predavatelja, Roberto Del Grande an Andrea Schincariol.

Na predstavitvi je Michela Predan parnesla pozdrav v imenu študijskega centra Nediža, ki je zbrau material an napraru knjigo. Poudarila je dielo o tarčmuskem fotografu, ki se je začelo s parvo raz-

Tle na varh s čeparne Pietro Trinco, Alvaro Petricig an Michela Predan, na desni Tin Piernu

stavo lieta 2003 an se nada-ljevalo do donas. V imenu Občine je pozdravila županja Marisa Loszach. Alvaro Petricig je s pomočjo slik na kratko predstavu vsebino monografije, kaj je v knjigi, na koncu je Pietro Trinco, sin Tina, poviedu njega an družinske spomine go mez fotograsko dielo njega očeta.

Verjetno, takuo pravejo organizatorji, se bo predstavitev ponovila v prihodnjih tiednah. Knjigo se more kupit (stane 30 evrov) v Čedadu (v knji-garni Boer, v knjigarni Ubik an pri krožku Navel), v edikolah v Špietre an Škrutovem, v Vidnu (v knjigarnah Friuli-bris, Friuli, Tarantola an Odos).

Gojenci, ki so opravili izpit in prejeli spričevalo

Božičnica Glasbene matice v Ukvah

V prijetnem predbožičnem vzdušju zelo mrzlega večera se je v petek, 17. decembra, v Ukvah odvijala božična prireditve v organizaciji Glasbene matice - šole Tomaž Holmar v Kanalski dolini in Sks Planike. Gojenci, ki med šolskim letom obiskujejo tečaj glasbe, so predstavili svoje večšine na glasbenem inštrumentu in hkrati prisotnim pokazali, kaj so se v teh prvih mesecih šolskega leta naučili. Božični koncert, ki je bil interne narave, se je odvijal v novih prostorih Planike in je bil namenjen predvsem staršem otrok in njihovim prijateljem.

Gojenci so izvedli skladbe svetovno znanih komponistov in zaigrali na harmoniko ter na klavir, posamično in štiriročno. Letos obiskuje šolo v Kanalski dolini 15 gojencev, ki se na šoli učijo igranja harmonike, klavirja in imajo še pouk teorije; dodatni dve gojenki sta vpisani na šoli v Kanalski dolini, a zaradi študijskih obveznosti izven doline sledita tečaju glasbe v Špetru in Gorici. Že vrsto let na podružnici v Kanalski dolini poučuje prof. Manuel Figheli, ki se tedensko vozi v dolino, njegova je zasluga, da je šola postala zelo kvalitetna. Med šolskim letom gojenci sodelujejo na raznih srečanjih in se udeležujejo raznih tekmovanj, kjer dosegajo dobre rezultate. Tako je gojenka Rossella Lupieri iz Ukev prve dni decembra na mednarodnem tekmovanju Stancich v Trstu dosegla srebrno odličje v svoji starostni

skupini. Božično srečanje je bilo tudi priložnost za preverjanje znanja otrok, saj so nekateri tudi opravili prestopne izpite. Po uvodnem pozdravu predsednika Planike Rudija Bartalotha je prisotne nagovoril tudi deželni ravnatelj Bogdan Kralj. Podelil je spričevala, se zahvalil staršem, ki Glasbeni matici zaupajo svoje otroke, ter podal nekaj misli o pomenu prisotnosti slovenske ustanove, kot je Glasbena matica, v Kanalski dolini. Povedali so tudi, da bo šola marca naslednje leto organizirala javni koncert v Beneški palači v Naborjetu, kot vsako leto se bo udeležila srečanja glasbenih šol Gorenjske in zamejstva, ki se bo odvijalo na Jesenicah, na koncu šolskega leta pa bo priredila glasbeno delavnico. Med šolskim letom bo učitelj poglobil tudi skupinski pouk teorije. (R.R.)

Nedieja, 26. dičemberja 2010
ob 15.30
v cirkvi v Topoluovem
predstavitev Cd plošče
ZARNJE DUHA
zboru Rečan

Pokazali bojo zgodovinske fotografije zboru, prisotni bojo dobil CD zastonj

Če bo slaba ura, bo predstavitev v Kozci

Concerto di cori e teatro, Bardo si prepara al Natale

La rassegna corale si è tenuta domenica 19 dicembre

La rassegna è stata una bella vetrina per la nostra vivace comunità.

Il programma culturale

della giornata si è concluso con un evento teatrale a Ter dove il gruppo giovanile di Coja ha interpretato una di-

vertente commedia di Natale. Promotore di quest'ultima iniziativa è stato il Comune di Bardo. (ic)

Zbor Slavia iz Kravarja

Mešani pevski zbor Lipa in mladinski pevski zbor Slomšek

Barski oktet

Zbor Matajur

Zabeležili zgodovinski dogodek vidljivosti v videnski pokrajini

Slovenski Tv dnevnik Rai v petek iz Špetra

s prve strani

Dobrodošlico slovenski tretji mreži Rai v Benečiji je izrekel najprej špeterski župan Tiziano Manzini, ki v tem vidi tudi dobro priložnost za spoznavanje slovenskega jezika. Nato sta urednika Doma in Novega Matajura podčrtala pomen pomembne pridobitve. Ezio Gosgnach je spregovoril o dolgi poti, ki jo je bilo treba prehoditi, preden se je - petnajst let potem, ko je Rai v FJK začel oddajati slovenski Tv dnevnik - signal razširil tudi na vidensko pokrajino. Spomnil se je tudi skoraj dva tisoč zbranih podpisov, še zlasti na pobudo beneških planincev, v podporo peticiji, da bi tudi v Benečiji gledali slovenske Tv programe. Končno je bila odpravljena velika krivica do naše skupnosti, je dejal. Jole Namor se je zahvalila deželnemu sedežu Rai, ki je z oddajanjem iz Špetra želel obeležiti zgodovinski dogodek, saj je sedaj slovenska manjšina notranje bolj povezana. Potrebna pa bo sprememba uredniške politike, je dejala, saj se bodo slovenski programi vsidrali na tem prostoru in jih bodo ljudje gledali, če se bodo v njih videli in prepoznali, če bo Tv dnevnik deželni.

Glede sedanjega stanja pa sta oba izrazila zaskrbljenost glede reforme gorskih krajevnih uprav, saj obstaja nevarnost, da bodo kraji ob meji še bolj zapostavljeni in prepuščeni samim sebi. Poudarek je bil tu-

Mario Čuk se pogovarja z županom Manzinijem in Ezio Gosgnachom

di na šolski reformi in na možnosti zaprtja šol v goratih krajih, čeprav je tu videti tudi znamenja upanja. Tiziano župan je, recimo, uradno predlagal ustanovitev dvojezične šole v svoji občini.

Predsednica Inštituta za slovensko kulturo Bruna Dorbolj je poudarila pomen kulture za rast naše skupnosti in povezovalno vlogo na vsem obsejnim pasu Inštituta, ki želi dvigniti nivo kulturne ponudbe slovenske manjšine. O dvojezični šoli, ki je bila skozi vse leto v središču pozornosti medijev, je na koncu spregovorila ravnateljica Živa Gruden, ki je

zaželela, da šola ne bi bila več pod žarometi, kajti to bi pomenilo, da se njena dejavnost odvíja normalno.

Medtem ko so se pogovori odvijali pred kamero, je zunaj še naprej snežilo. Zaradi težkih vremenskih razmer v Reziji, kjer slovenski Tv dnevnik Rai vidi od ponedeljka, 13. decembra, se pogovora ni mogla udeležiti Luigia Negro. Prav Reziji pa je bil posvečen program, ki je sledil dnevniku. Predvajali so film, ki so ga maja letos posneli v Rozajanski kulturni hiši na Ravanci ob 30-letnici programa "Te rozajanski glas" po valovih radia TRST A.

Volja po dobrem življenju

Ponovno se je leto zavrtele, nekoliko smo starejši in lahko naredimo obračune o tem, kar je bilo, je minilo ter zapustilo svoje posledice. Obenem lahko skušamo razumeti, kaj nas čaka v letu 2011.

Ko zapišem, "kaj nas čaka", lahko bralci mislijo na to, kaj čaka vsakega od njih osebno. Lahko mislimo na širšo družbo, na Italijo, Evropo, svet, na Slovence v Italiji itd. Z besedami "kaj nas čaka", se lahko sprašujemo o ekonomiji, o politiki kot tudi o osebnem zdravju, skratka, veliko je področij našega pričakovanja.

Osredotočil bi se na eno, zelo pomembno vprašanje: na človeka in njegovo dostojanstvo. Menim namreč, da se v malem in velikem svetu, v katerem živimo, prevečkrat spregleda osnovno: človeka, njegovo dostojanstvo in njegove možnosti, da si ustvarja dobro življenje.

Veliki ekonomski, politični in kulturni procesi ter pretresi pogostokrat zameglijo nekatere osnove človekove biti. Jezus se je rodil Mariji in Jožefu v skromnem bivališču. Čeprav sin Božji, se je rodil kot človek in zato neenak drugim ljudem. Ljudje nismo ob rojstvu vsi enaki, kot to zagovarjajo nekatere iluministične ali liberalne misli. Po rojstvu smo različni. Rojstvo v hlevu je oznanilo razlike.

Mali dojenček v Betlehemu je bil različen v primerjavi z novorojenčki bogatih. Bil je različen po plemenski pripadnosti, po kulturnem in verskem miljeju, skratka, kot človek je bil Jezus sin razlik. Ko je pozneje pridigal o enakosti človeka pred Bogom, je potrjeval razlike na zemlji in ljudem posredoval vero, da bodo v luči večnosti resnično vsi enaki. Za to enakost pa se bodo morali boriti. Ni bilo slučajno, da je omenil, kako težko pot bodo imeli bogati zato, da zagledajo luč božjega kraljestva. Skratka, enakost je težek dosežek.

Jezus Kristus je enakost omogočil v božji luči, a je jasno opozoril, da neenakost ni zapečaten usoda. Možno je drugačno življenje. Ko danes govorimo o enakosti, se moramo nujno vprašati, v čem smo lahko enaki. Eden je namreč zdrav, drugi bolan, eden reven, drugi bogatejši, eden bister, drugi miselno okornejši itd. Prav tako se ljudje rodijo v različnih pogojih in je zato težko obrazložiti enakost z eno besedo. Najmanj nam o enakosti povedo gole statistike ali meritve, ki jih pogosto uporabljajo v ekonomiji in politiki.

Vendar ostaja nek ključ. Človek ima pravico, ki mu pritiče po bogu ali naravi, da je sposoben oziroma, da ima možnost ustvarjati sebi, družini in družbi dobro življenje. Tudi dobro življenje

ima lahko različne pomeni, vendar se možnost za dobro življenje prične tam, kjer je človek po rojstvu in izvoru obsojen na nemoč. Premagati to ujetost in nemoč je prvi korak k boljšemu življenju.

Ko pišem o nemoči ali blokadi, mislim na skrajno revščino, na analfabetizem, na endemične diskriminacije, kot so lahko rasne, narodne, spolne, politične in druge. Mislim na pomanjkanje dela, na sužnost mafijam, na permanentno "mobilitnost" naših sinov, na socialno ogroženost družinskih očetov, na ljudi, ki za kos kruha ali za dovoljenje za bivanje v neki državi preživijo dva tedna na kakem dimniku, na strehi ali na zvoniku. Nadalje mislim na handikapirane, na bolnike, na ljudi z duševno stisko.

Človek postane reč, ko mu družba, politika, ekonomski in drugačni položaji onemogočijo, da bi lahko poskusil in si pričel ustvarjati zadovoljivo življenje. Ta zid, te blokate, te ograje so danes povsod: v razvitem in nerazvitem svetu. Lahko upamo (verniki), da bomo dosegli enake možnosti v luči večnosti. Dolžni smo delati za to, da bomo imeli tako politiko, takšne oblasti, ki ne takšne družbene razmere, ki nam bodo omogočali dihati brez strahu in brez stiske na tem svetu.

Cilj ni nemogoč, čeprav nekateri s slabo vestjo trdijo, da je nemogoč. Tej temi misli se moramo ob novem letu upreti in reči, da si mora človek izboriti možnost, da lahko ustvarja življenje vredno tega imena... Do takšnega življenja imamo pravico preprosto zato, ker smo ljudje.

To naj bo tudi moje vščilo: ostanimo ljudje z voljo po dobrem življenju.

RAI 3 BIS se vidi pa tu-w Reziji

s prve strani

Injny ki jě se praġal sistema - somo prašly na te sistema ki an se klíčě da digitale ano somo pustili te stari, ki an se klicel da analogico - vídimo pa mĩ ise programe, tu ki siur pa zo-nes čě byt kakě městaco.

Ano wžě w petek 17 dnuw dicembarja ta-na isamo kanolo, RAI TRĪ bis, somo moly vídět tražmišjun ki jě bila norěd wor moja litos tu-w ti rozajonski kulturni hiši ta-na Ravanci. Isa tražmišjun na jě bila norěd za spomanot 30 lit od tražmišjuni "Te rozajonski glas" ano to jě bila fiš na lipa, valika rič za wso Rezijo.

Jě bil neš folklore ki zaplesel, jě bil te mōški koro Monte Canin, jě bil Rino Chinese, njaa brater ano njaa kunjod ki ni so lōpo zapēli ne par wuž, so bili noši otročiči ki ni so lajali užice. Za spomanot 30 lit od ise tražmišjuni

so rōmunili: Luigi Paletti z Ravance, Renato Quaglia z Solbice, Igor Tuta z Trsta. Jě rōmonil pa šindik od nošaa kumūna ano diretōr od Rai-ja iten w Tyrstě, Roberto Collini.

Wso tražmišjun so pražantali Catia Quaglia ano Sandro Quaglia z Solbice. Noši jūdi tu-w Reziji ano karjě ti noši dōlo z Laškě ni so moly vídět iso lipo tražmišju. Ano na jě karjě zaplažala.

Se mĩsli, da ise trašmišjuni po slavinski dejtě nu mojo mēsta Reziji ano wsěn dolīnen, ki so tu-w noši provinči, tu ki se romonĩ po slavinski, zajtō ki somo vídli ano vídimo da muč nin pomoa dyržet orě nošě romoninjě tražmišjun "Te rozajonski glas", ka na se nareja rūdi tu-w sede RAI-ja iten w Tyrstě za radio Trst A. Ano tej nin pomoa radio mōrě nin pomoeat pa televežjun.

Luigia Negro

Sei incontri sul patrimonio artistico e culturale italiano a Lubiana

"Antichità romane: dai miti di fondazione a Roma capitale e impero del mondo". Questo è il titolo di una conferenza che si terrà mercoledì 12 gennaio, alle ore 17, presso l'Istituto italiano di cultura in Slovenia (Breg 12) a Lubiana ed aprirà una serie di incontri che si inseriscono nel progetto "Italia: patrimonio mondiale di Arte e Cultura. Un viaggio attraverso la storia."

Si tratta di una serie di incontri a carattere divulgativo che si terranno in lingua italiana: sei presentazioni, una volta al mese, da gennaio a giugno 2011. Gli incontri saranno condotti dal prof. Igor Škamperle, docente presso il Dipartimento di Sociologia della Facoltà di Lettere e Filosofia dell'Università di Lubiana; sono rivolti a coloro che sono interessati ad approfondire le loro conoscenze riguardo all'arte e alla cultura italiana: studenti universitari, docenti, ma anche a tutto il pubblico che condivide questi interessi.

Diretorica italijanskega Inštituta za kulturo v Ljubljani s sodelavci

Ogni incontro si articolerà in una presentazione orale e visuale, utilizzando immagini di opere d'arte, piazze, chiese, personaggi famosi e località, accompagnate da brevi scritti che ne faciliteranno la comprensione, mettendo in rilievo soprattutto nomi e nozioni importanti, riferimenti storici e culturali.

L'Istituto metterà a di-

sposizione di quanti avranno partecipato agli incontri, con maggiore assiduità, tre borse di studio per corsi di lingua italiana in Italia. Il Ciclo di incontri sul patrimonio artistico e culturale italiano ha l'ambizione e lo scopo di presentare sinteticamente, ma con largo respiro e un'adeguata divulgazione, senza trascurare il livello scientifico, il grande

fascino e l'ammirevole bellezza dell'arte e della cultura letteraria. L'obiettivo è quello di sollecitare in questo modo l'apprendimento della lingua, della storia e della cultura italiana in generale.

Gli incontri si svolgeranno secondo un ordine storico-cronologico e affronteranno i seguenti temi:

- 1) Antichità romane: dai miti di fondazione a Roma capitale e impero del mondo (12 gennaio 2011)
- 2) Dall'antichità al Medioevo (febbraio 2011)
- 3) Il tardo Medioevo e la nuova sensibilità spirituale. Lo stile gotico (marzo 2011)
- 4) Gli splendori del Rinascimento italiano. Umanesimo e nuove affinità culturali (aprile 2011)
- 5) Venezia e i suoi gusti artistici sognanti (maggio 2011)
- 6) Da Firenze a Roma. Crisi europea, mutazioni sociali e il passaggio all'epoca moderna (giugno 2011)

Pred Božičem se je zbrala tudi velika družina Dvojezične šole

Božič je praznik družine in ob tej priložnosti se je v petek, 17. decembra, zbrala v občinskem kulturnem domu v Špetru tudi velika družina Dvojezične špeterske šole. Bilo je poskrbljeno tudi za

pravo atmosfero, saj je močno snežilo in Špeter, kot tudi vse vasi po Nadiških dolinah in Čedad, so bili pod belim odejo. Pravzaprav je družina Dvojezične šole tako velika, da so se najprej zbrali

starši in noni najmlajših, ki obiskujejo vrtec. Na odru so malčki zapeli in predstavili nsvojo božično pravljico, publika pa jih je nagradila s toplim aplavzom. Nato so prišli drugi gledalci in na oder

so stopili učenci osnovne šole. Pokazali so, tudi s pomočjo video posnetkov, kaj so delali v teh mesecih v šoli, a tudi zunaj nje, kot na primer na Tolminskem in na Kolovratu, v domu Kavka.

Vse je pozdravila ravnateljica Živa Gruden, ki je tudi pohvalila vzgojiteljice, učitelje in profesorje, saj vlagajo veliko energije v šolsko delo in tudi zaradi njihove požrtvovalnosti pouk poteka nemoteno, čeprav v prostorski stiski in izrednih razmerah.

Bila je lepa in vesela božična prireditev, ki je potrdila vitalnost šole, a tudi navezanost družin nanjo. To pa je največje jamstvo za uspešno premagovanje težav in nadaljnjo rast šole.

Un bel Natale con la stella

ViviStolvizza invita anche quest'anno a salire nella Notte Santa nel paesino della Val Resia. La stella luminosa più grande del mondo scenderà lentamente dal Pusti gozd sul paese tra le note di una dolcissima colonna sonora di musiche natalizie. Venerdì 24 dicembre il 'rito' avrà inizio alle ore 21.45, un'ora più tardi ci sarà la messa nella

chiesa parrocchiale. La bella manifestazione si ripeterà domenica 26 dicembre alle 18. A causa del maltempo e delle abbondanti nevicate non sarà invece allestito il presepe vivente che sarà invece proposto il 5 gennaio 2011 quando è previsto l'arrivo dei Re Magi.

Informazioni tel. 0433. 53119 - 360.960179 e-mail

NOVI MATAJUR NAROČNINA Abbonamento

2011

ITALIJA.....	37 evrov
EVROPA.....	42 evrov
AMERIKA IN DRUGE	
DRŽAVE (z letalsko pošto).....	62 evrov
AVSTRALIJA (z letalsko pošto).....	65 evrov

Qubik caffè

www.qubik.eu

Vošči vsem vesele božične in novoletne praznike!
Augura a tutti buon Natale e felice anno nuovo!

Viaggio all'interno delle minoranze linguistiche del Trentino in quattro tappe

L'impegno per preservare due perle: il mòcheno ed il cimbro

Accanto ad una forte comunità ladina, in Trentino ci sono anche due piccole isole linguistiche germaniche. In una valle alpina a 20 km da Trento, lungo le sponde del Fersina a pochi minuti dall'imbocco della valle sono disseminati i paesi mòcheni. Da loro prende il nome anche la valle, Valle dei Mòcheni appunto, ovvero Bersntol in lingua locale. Ai confini meridionali del Trentino, su un soleggiato altipiano affacciato sul Veneto si trova invece Luserna, ultima comunità di lingua cimbra. Entrambe sono di modeste dimensioni - poco più di due mila i Mòcheni, 300 i parlanti il cimbro nel comune di Luserna, meno di 1000 in tutto - e rappresentano due delle lingue meno diffuse al mondo.

Entrambe le comunità sono impegnate a mantenere la propria ricchezza linguistica, certo, in una realtà felice come quella del Trentino, ma alle prese con un compito quanto mai difficile. L'omologazione linguistica, l'abbandono dei paesi dislocati in territori montani deboli economicamente, il ritardato avvio di iniziative di tutela, hanno avuto buon gioco soprattutto nei confronti delle giovani generazioni.

È alla fine degli anni Ottanta del secolo scorso che viene avviato un programma di salvaguardia e valorizzazione della lingua e della cultura mòchena e cimbra. Nel 1987 nasce con legge provinciale un Istituto di cultura per la "salvaguardia e la valorizzazione della cultura delle popolazioni germanofone dei Comuni di Palù del Fersina - Palai En Bersntol, Fierozzo, Frassilongo-Garait e Luserna". Nel 2004 l'Istituto si divide in due entità autonome e forti, l'Istituto Mò-

cheno a Palù del Fersina e l'Istituto Cimbro a Luserna, che diventano il perno attorno a cui ruotano le associazioni, le istituzioni, prima fra tutte le scuole, gli enti locali.

Leo Toller, nella sede dell'Istituto Mòcheno, ripercorre per sommi capi la storia della comunità a partire dai primi insediamenti, alla fine del 13. secolo, di coloni provenienti per lo più dalla Baviera che divennero stabili verso il 1400. Erano dapprima agricoltori, boscaioli e pastori, poi per secoli si dedicarono allo sfruttamento dei ricchi giacimenti di ferro, rame e argento. Unico supporto per le famiglie era il piccolo commercio ambulante stagionale, praticato nei mesi invernali,

soprattutto nelle campagne tirolesi, bavaresi e boeme. Si chiamavano cròmeri e ad essi sarà dedicata una grande mostra nella primavera del 2011 a cui sta lavorando da tempo l'Istituto.

Ma al centro dell'attenzione

durante l'incontro a Palù del Fersina è stata la questione linguistica, anche se molto interesse ha suscitato la visita alla casa rurale mòchena, il maso Filzerhof, la cui esistenza è testimoniata fino dal 1400, è stato abitato fino al 1967 e poi restaurato a cura dell'Istituto Mòcheno che ne ha fatto un sito di grande interesse etnografico.

Molto più difficile è preservare un bene immateriale come la lingua. Ma il 70% dei residenti nei tre comuni mòcheni sono parlanti attivi. Nella scuola dell'infanzia è garantita la presenza di insegnanti di madrelingua mòchena, nella scuola elementare, a partire dalla fine degli anni Ottanta, hanno un'ora di mòcheno alla settimana, ma hanno puntato anche sul tedesco, considerato come lingua tetto, utile per rafforzare il mòcheno, ci ha spiegato Leo Toller.

L'Istituto culturale da parte sua promuove l'uso del mòcheno in tutti i settori della società anche per mezzo dell'uso della scrittura: una pagina ogni 15 giorni esce sui quotidiani trentini in mòcheno, lo stesso vale anche per i Cimbri, ognuna delle due minoranze ha anche un periodico, oltre che un telegiornale settimanale sulla Tv priva-

La sede dell'Istituto Mòcheno a Palù qui accanto Leo Toller con la presidente dell'ISK Bruna Dorbolò, sotto Luigi Nicolussi, per lunghi anni sindaco di Luserna e la sede del museo

ta locale TCA e on-line. Ma la lingua deve avere strumenti per essere utilizzata tra oggi ed il futuro, ha aggiunto Toller. Da qui la realizzazione della Grammatica, stampata nel 2003, con l'intento di fornire "un codice di scrittura coerente, unico per tutte le varietà locali del mòcheno", ma anche la cartina con la toponomastica in lingua mòchena stampata nel 2007.

Luserna, piccolo paesino di montagna a oltre 1.300 m, è l'ultima isola linguistica cimbra. Si tratta di una migrazione più antica, i coloni bavaresi che vi si insediarono lasciarono le loro terre a metà del secolo XI. Oggi la lingua viene ancora parlata abitualmente da quasi tutti. Luigi Nicolussi Castella, un uomo dinamico e deciso che si è molto impegnato a favore della sua comunità, di cui è stato per 25 anni sindaco, racconta le battaglie combattute, e non tutte vinte, per salvaguardare il patrimonio culturale e linguistico ma anche per favorire lo sviluppo economico-culturale del territorio. Proprio perché la sua è una comunità fragile, di montagna, pone sullo stesso piano l'attenzione per la lingua e la preoccupazione per l'economia. Un posto di lavoro in più o in meno significa la per-

manenza di una giovane famiglia nel Comune e questo fa la differenza. Negli ultimi tempi Luserna si è ulteriormente indebolita perché è stata chiusa la scuola. "Non lo abbiamo imposto noi", ha spiegato recentemente a S. Pietro al Natissone il direttore del Servizio provinciale per le minoranze linguistiche Marco Viola. "Lo ha deciso la comunità stessa, i bambini erano troppo pochi ed i problemi di socializzazione grandi." Ciò nonostante fanno delle attività in cimbro anche nelle scuole che attualmente frequentano, sviluppano progetti specifici anche con l'uso veicolare del tedesco e, nel periodo estivo, propongono iniziative che riescono ad attrarre anche bambini non cimbri.

Pur piccola anche Luserna è dotata di significative istituzioni culturali, il già citato Istituto di cultura "Kulturinstitut Lusèrn", la Casa Museo Haus von Prükk ed il Centro di documentazione a Luserna.

Recentemente il mòcheno ed il cimbro sono stati introdotti anche nella pubblica amministrazione e nella segnaletica bilingue. (jn)

(Per le altre tappe vedi sui numeri del 10 giugno, 30 settembre e 11 novembre)

Vsako leto pride za Ljubljancane, predvsem pa za tuje študente, ki študirajo v Ljubljani, čas, ko se začnejo zastoji zaradi snega. Ponavadi je to nekeje novembra, decembra: nekega petka se seveda okoli dveh popoldne teta Zima prikaže v vsej svoji veličini in popolnoma zamete vse ceste, cestke, tračnice in avtoceste. Po radiu napovedovalci poročajo o zastojih zaradi nepričakovane sneženja, o prometnih nesrečah zaradi zdrsov tovornjakov in priporočajo voznikom, naj se ne odpravijo na pot. V takih trenutkih študenti, ki so doma v Trstu, Gorici in okolici, živčno pogledujejo skozi okno ter iščejo vremenske napovedi na internetu in se sprašujejo, kako je lahko sneg pozimi nepričakovan. Vsakemu takemu študentu se enkrat zgodi, da pride prvič z avtom v Ljubljano prav tisti teden, ko zapade sneg, da ne ve, kako naj uporabi verige in da pozabi jesti kosilo prav tisti dan, ko čaka pet

Zasnežena Ljubljana

Pismo iz slovenske prestolnice

ur v vrsti na Primorski avtocesti.

Noben študent, ki ni vaje kidati snega preden gre iz hiše in imeti v avtu lopato, ne bo pripravljen na prvi zim-

ski zamet. Čevljički, ki so nadvse lepi in primerni za primorske ulice, postanejo na ljubljanskih zmrznjenih tlakovcih smrtonosno orožje. Ko smo bili majhni, je bil

sneg lep in zanimiv, ker smo prekinili pouk, da bi si ogledali ta zelo redek pojav. Sedaj nihče ne odpo-ve predavanj zaradi snega. Namesto tega se vsak dan napravimo kot si-birski kmeti, si damo trojne nogavice, dvojne hlače, pet majc, kapo, šal, rokavice in seveda plašč, ki zaradi vseh oblek poka po šivih, ter gazi-

mo po stopljeni brozgi do faksa. Stopljena brozga, ki se ponavadi rada zbira ob robu cest, v idealni poziciji, da mimoidoči avti in autobusi po sto na uro peljejo čeznjo in nas zmocijo.

V takih vremenskih razmerah bi človek najraje sedel doma na toplem, srkal čaj in jedel piškote, večina študentov pa tega ne dela, saj je splošno znano, da imajo vsa študentska stanovanja prav podobno težavo, to se pravi pomanjkljivo gretje. Zato si v decembrskih popoldnevih premraženih mladina vedno poišče kak kotiček, kafič, knjižnico ali čitalnico, v katero se skrije pred navalom praznično razpoloženih turistov.

Dva taka kraja, kjer je še posebno prijetno preživljati

popoldneve in večere, sta Slovenska Kinoteka in Kinodvor, dvorani v katerih so na sporedu nekomercialni ter art filmi, stare uspešnice za nostalgike in mlade, ki se več ne spomnijo črno-bele televizije ter novejši filmi iz celega sveta: Evrope, Japonske, Amerike in drugod. V obeh je gostoval Liffe, Ljubljanski mednarodni filmski festival in sta zanimiva ne samo za izvedence, temveč tudi za vse ostale, saj so na programu vsak mesec najrazličnejše vrste filmov, od grozljivk do komedij, we-

stern filmov in filmov za mladino. Če v decembrskih popoldnevih človek pokuka skozi okno, lahko vidi študente, ki sedijo na foteljih, berejo časopise in knjige, čakajo na začetek projekcij ali pa se samo sladkajo z vročo čokolado.

Ko zapade sneg, izgleda Ljubljana stokrat lepša, vsa umazanija in sive stavbe se skrijejo pod belo odejo in zdi se, da se sprehajaš po pravljicnem mestu. Vedno se ob sobotah in nedeljah najdejo turisti s platnenimi telovadnimi copati in pretankimi šali, ki barantajo na stojnicah in plezajo na grad. Kljub vsem težavam, še vedno vsi ljubimo sneg, saj je del nas otrok, nas spominja na snežake s počenim loncem na glavi, na hiške iz piškotkov pokrite s smetano, na sladkor, ki se topi na vrhu hribov, po vseh strehah in po vseh dimnikih v mestu. In če ga gledaš skozi okno, ko sediš zraven pečke, se ti zdi neizmerno sladke.

Teja Pahor

Srebrna Kaplja je združenje od upokojencev (tistih, ki prejema penzijo) od ciele Benečije. Se je rodila samoo štir let od tega, pa je že puno nardila za našo družbo, tuk imamo nimar vič upokojencev, an tud za našo sloviensko kulturo, de te mladi ne pozabijo na njih korenine.

Smo srečali predsednico Srebrne kaplje Angelo Tomasetig goz Saržente an smo jo vprašal kiek vič od telega društva.

Kaj diela vaše društvo?

"Smo nardil no malo vsega. Recimo, na kratko, de kadar smo se odločil za narest telo družbo naš objektiv je bil bit kupe, se srečat v adnin prestoru, kjer naši člani so mogli guarit tud po slovensko. Na začetku je bluo no malo težkuo: tle so ljudje nomalo zaparti. Takuo smo poslušal potrebe vsakega an počaso smo začel dielat kajšno dejavnost. Na primiar sada gu Tarbiju runamo tečaj telovadbe (vsako lieto imamo nih petnajst vpisanih) al pa organiziramo izlete, de nimar zadovoljimo vse.

Lietos nekatieri naši člani so malo očedli hosti za Burnjak, le gor v Tarbiju, an so tudi peljal otroke od šuole na obisk. Lietos smo se tud zdenli z upokojenci goz Slovenije an so paršle tle v Benečiju nih pet korier pune ljudi.

Naši člani so jih vozil okuole po te narbuj zanimivih prestorih od naše kulture: v Landarsko jamo, gu Tarčmun gledat spomenik Ivana Trinka, gor na Matajur an na Solarje.

Smo nardil tarkaj reči, de bi bluo predugo jih poviaist vse. Sada čemo viadno vič gledat an trajat rešit tiste težave, ki jih imajo naši stari, ki živjo tle v naših dolinah,

"Smo odparti za vse, čemo pa, da nas spoštujejo, za kar smo"

Srebrna kaplja se je rodila 4 liet od tega, pa je že puno nardila

ku more bit ušafat Občino zaparto, al pa čakat puno cajta na mrazu, de pride miedih gu ambulatorju..."

Kuo van je paršla ideja narest telo družbo?

"Tisti, ki smo začel, smo se pogledal okuole an smo vidli, de tle par nas jih je vič tih starih ku tih mladih. Takuo smo mislil, de mormo živiet za kar nam je dano, de na muormo umriet pred cajtam. Smo tiel pokazat vsem, predvsem tin buj mladim, de tud če je Benečija stara živi vsednu, an tud de se tle lahko živi lepouo."

Kolko vas je? Od kod so člani?

"Sada imamo vič ku osamdeset vpisanih, pa vsak krat ki organiziramo niek, al de gremo na izlet

Predsednica
Angela Tomasetig

pride blizu kajšan drug an takuo tela številka raste. Imamo člane iz ciele Benečije, nekatieri pa pridejo an dol z Laškega: možno je, de so se tja dol izselil za dielo al pa 'majo ženo al moža, ki se je tle rodil."

Na zadnje vas muoran prašat, če sta miel kak problem, zarad vaše slovenske identitete.

"Ne, recimo, de do sa, nismo 'miel velikih problemu. Samuo na začetku niešni so nam jal, de nie bluo potreba imiet še adno asociacijon an de so ble zadost tiste, ki so že ble tenčas. Smo odguaril, de nečemo dielat konkurence obednemu an de v naši družbi smo odparti za vse. Ja, vsi se morejo vpišat, samuo čemo, da nas ljudje spoštujejo, za kar smo, de nam na bojo drugi pravli, kar mormo bit. Vsedno nie lahko nosit naprej tel projekt, zatuo moran reč, de so zlo barki naši člani (Fabio, Valerio, Aldo, Sergio, Lorenzo,...), de tarkaj dielajo zastonj."

Antonio Banchig

Doplih senjam par Vanielcjovih

Dva bratra Stulin - Vanielcjove družine iz Gorenjega Tarbja - sta tu malo dneih praznovala njih rojstne dneve.

Lepuo je, de sta jih kupe praznovala. Bi na bluo nič posebnega, če bi živie la obadva tle doma, pa nie takuo: Alesandro - Sandro živi v Venezueli od lieta 1955, tuole pride reč, de je dole že 55 liet!

Biu je mlad poberin, imeu je samuo 21 liet, kar je šu dol zavojo diela. Vsa ki krat, ki more, parskoče san damu, kjer ga čakajo vsi njega te dragi.

Te drugi brat je pa Giovanni - Zanet, ki živi v vasi, kjer sta se rodila.

Sandro je dopunu 76 liet v sriedo, 15. dičemberja, Zanet pa 80 v torak, 21. dičemberja.

Obadva se dobro daržita, lepouo skarbita za njih družine an le napri dielata, saj že od otroških liet sta se navadla na stat križan rok!

Še puno, puno liepih dni v zdravju an mieru jima želijo sestre, navuodi, prnavuodi, družine an vsa žlahta.

Kuražno napri!

Sklad DORČE SARDOČ

je za šolsko leto 2010 – 2011 dodelil naslednje štipendije:

Iskrene čestitke letošnjim dobitnikom!

Štipendije prejmejo:

Blasutig Matteo, Carta Noemi, Dorbolò Matteo, Finetti Martina, Guion Denis
(učenci Dvojezične osnovne šole v Špetru);

Custrin Anthea

(obšolski program Ekstra);

Bernetič Rebeka, Coretti Tanja, Croselli Martina, Jarc Aljoša, Zorzut Tanja

(univerzitetni študenti);

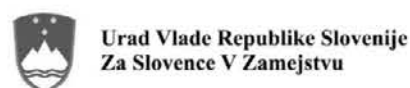
Šegina Petra

(štipendija v spomin na Davida Sosola).

Štipendijo za podiplomski študij prejme:

Stefančič Mitja

V sklad za letošnje štipendije so prispevali:

Prijatelji Davida Sosola

Sklad »D. Sardoč« se zahvaljuje vsem, ki s prispevkom »petih tisočink« omogočate skladu podelitev štipendij.

KB center

kulturno izobraževalno središče
centro culturale e formativo

***Vošči vsem vesele božične
in novoletne praznike!***

***Augura a tutti buon Natale
e felice anno nuovo!***

www.kbcenter.it

Korzo/Corso - Verdi 51
Gorica/Gorizia - Italija/Italia

V Matajуре se veselijo

Rodila se je Cristel!

Lepo novico, de se je rodila Cristel Azzolini smo jo bli že napisal na Novim Matajuri, pa parjatelj iz Matajura so nam parporočil za napisat an tuole, ki preboreta tle zdol an mi smo jim pru veselo bugali.

"Al se zmisneta, kaj se je zgodilo adno lieto od tega v Matajuri? Ma ja, tista dva, ki sta ubila tri te duje prasce (cinghiale) popudan, potle, ki sta se lepuo vespala? Je pariel adna "barzeleta", an vsi tisti jagri, ki ustajajo, kar je šele nuoč an se trudjo ure an ure za kiek ujet, so ostal brez besiede, pa na koncu so se vseglj veselil "z zaspasnielom" (Dino Azolinu iz Matajura an njega muroza Monica), ki sta imiela tako srečo. Lietos, le tistim dviem se je zgodila druga liepa stvar, pa puno, puno lieuš, ku tista od lan...

Takole je šlo: kar lansko lieto Dino je ustrelju tiste tri

duje prasce, Monica mu je jala: "Dino, ti ki si takuo dobar za strejat, kuži al si kopac ustrelit za dobro?". Dino se je posmejau an ji je odguoriu: "Či san parjeu tri duje prasce, ki so letal, ku de bi imiel oginj tan pod repa, češ de mi uteče kiek, ki je tan doma?".

An takuo je šlo... de mu nie uteklo! Buog jim je dau adno lepo čičico, ki se kliče Cristel. Čičica je pru liep, velik šenk za Dina, za Monico, za vso družino pa tudi za vse parjatelje. Teli liepi družini, ki napravja lepo gniezdo za nje an njih te malo v Matajuri, želmo vse dobre."

Srečno življenje Cristel, okuole tebe je zaries puno ljubezni an bodi šigurna, de tuoj tata nie želeu drugega, ku tebe imiet!

(Dino želi pozdravit vse tiste lovce, jagre, an parjatelje, ki ga poznajo.)

CAI - SOTTOSEZIONE VAL NATISONE

Natale 2010 XXIII Fiaccolata della pace

Escursione, fiaccolata e S. Messa di Natale a Savogna

Venerdì 24 ore 21.00 - ritrovo a S. Pietro al Natisone presso la sede del CAI
Itinerario: San Pietro, Makota, Vernassino, Savogna. Dislivello 350 m, tempo di percorrenza 3 ore. Ore 24.00 - Santa Messa di mezzanotte a Savogna.
Si raccomanda abbigliamento invernale e torcia a seguito. Per il rientro ci si dovrà organizzare autonomamente lasciando preventivamente un'auto a Savogna.

Fine anno sul Matajur

Escursione notturna alla cima del Matajur dove, a mezzanotte, ci scambieremo gli auguri. L'escursione avrà luogo solo nel caso di tempo favorevole. Si ricorda che i partecipanti dovranno organizzarsi autonomamente con l'avvertenza di abbigliamento e attrezzarsi adeguatamente in considerazione di eventuali cambiamenti meteorologici durante l'escursione. Ritrovo alle ore 24.00 in cima al Matajur

Ok, ci siamo! Non è vero che ci siamo dimenticati, non è vero che non siamo capaci, non è vero che non volevamo festeggiare! Volevamo invece che tutti, ma proprio TUTTI, tagliassero il traguardo dei

50

... e così è finalmente arrivato il momento di festeggiare tutti insieme in allegria la nostra FANTASTICA, UNICA, MITICA CLASSE DEL 1960

ci troviamo

venerdì, 21 gennaio 2011, alle ore 20.00

alla Locanda Al Castello a Cividale

Sarai dei nostri? Allora chiama: Marina (3395038037), Daniela (3286355865), Adriano (0432724109, orario serale)

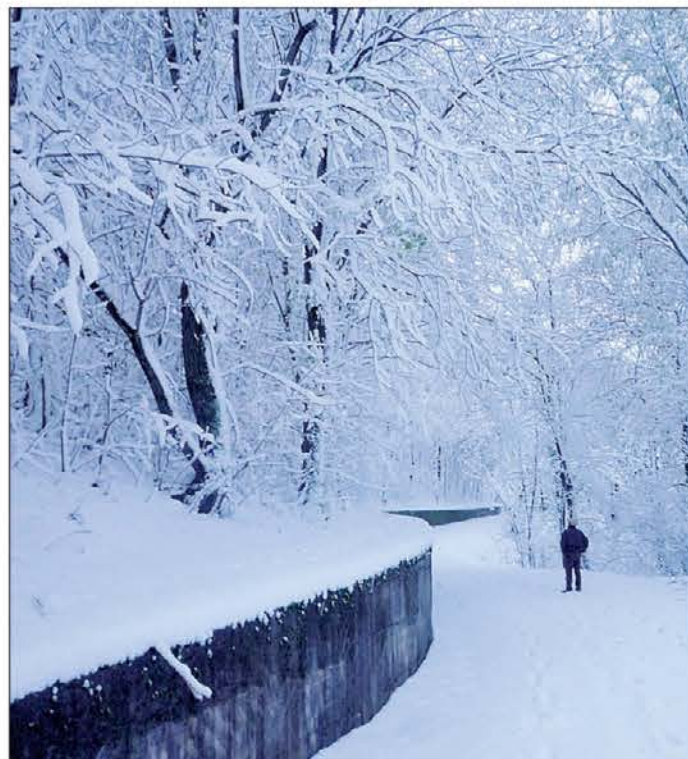
Priet ku so se mogli usedint v avto, so imiel zaries puno diela!
Ta po tin kraj: cierku svete Lucije v Kravarju tele dvie slike je naredu parjateu Bepo)

Na pot pruo Černečjam:
je ku bit v adni liepi,
posebni pravci.
Tle na varh: znamunje,
kjer se križajo poti
za iti h Černečjam
al pa v Preserje.
Tle na čeparni:
posebno dol za krajan
so hitro poskarbiel
za očet poti.
Tle smo v Špietre

Kuo se je medlò!

Že otuberja je biu pošpricu na Matajur, na 26. novemberja pa se ga je bluo pa tarkaj nakidalo daj du dolino, ku de bi bli v puni zimmi.

Niesmo bli parpravjeni na tuo, an takuo smo šli vsi hitro hitro klast gome za snieg al pa kupavat kietne. Potle je paršu daž an ga je vas staju, ostu je biu samuo gor vesoko. "Kaka škoda!" so pravli te mali, "čast Bogu!" so pravli tisti, ki ga ne marajo previç!

Pa takuo je šlo, de v petak. 17. diçemberja popudan, kar smo že vsi pravli, de meteorologi jo na zagonajo še adne ne, zak je bluo glih nomalo oblačno, tu an magnjen se ga je tarkaj nakidalo, de so ble velike težave se premikat ne samuo z avtam, pa tudi par nogah!

Se bruozar, de tle par nas so hitro šli čedit poti, posebno dol v dolini, po Italiji nie bluo vsoderde takuo an bluo je puno tistih, ki za prehodit malo kilometru so zamudil ure an ure.

Ries ga je bluo puno. Padu je po miestah an po gorah... pa kaj je za adna čuda?

Smo al niesmo pozime?

bici sport
CIVIDALE
CIVIDALE - Via Udine - Tel. 0432.733542

servis
Use najboljšie in uspešno 2011
vsem našim članom, strankam, sodelavcem,
priateljem in bralcem.
Buone feste e successo nel 2011
a tutti i nostri soci, clienti, collaboratori, amici e lettori.

VITAL
Servizi za podjetja in privatnike
za tržaško in goriško pokrajino
PESEK 42, 34012 Občina Dolina
Tel. 040 226868 - Fax 040 226791
e-mail: vitalcoop@tin.it - www.vitalcoop.net

Kolendarji, ki so špiegu naših ljudi an dolin

Napravli sta ga kupe an Tipana an Kobarid

Počaso parhajajo na našo mizo kolendarji za leto 2011.

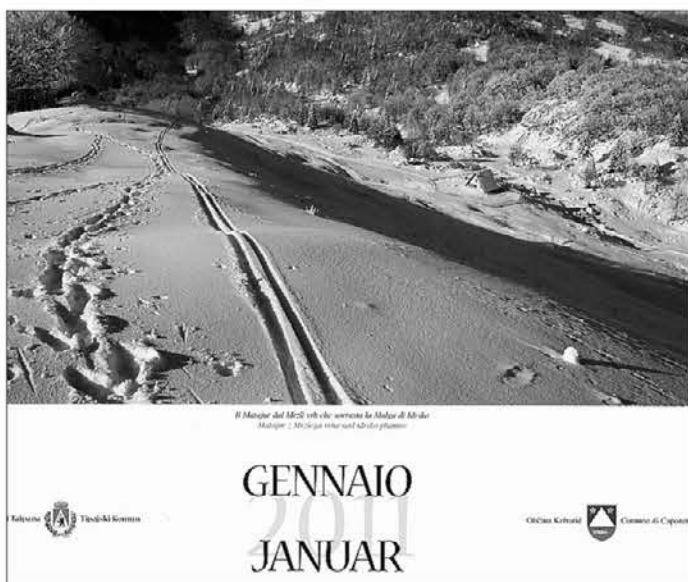
Parvi je velik stenski kolendar, ki sta ga s pomočjo zadruge Most iz Čedad an Gorske skupnosti napravli kamunska aministracjon iz Tipane an Kobarida v sodelovanju z društvu Prosnid živi, Prijatelji Prosnida, Krajevna skupnost Breginjski kot an gasilci Breginj. Z njim so zaželi vsem vse dobre v novem letu.

Liepa iniciativa se je rodila tisto leto, ki je padu konfin med Italijo an Slovenijo, an je lepuo, de gre šele napri, saj kaže na voljo ljudi, ki jih povezuje Nadiža, živiet kupe v miero an parjateljstvu. Kupe imajo Brinico an Nadižo, kupe imajo izik an ljudske navade, kupe imajo tudi skarb an željo varnit življenje v njih gorske vasice. Za vsak miasac je liepa fotografija, nardila sta jih Maurizio Buttazzoni an Željko Cimprič. Kolendar je dvojezičen, po slovensko an italijansko.

Tudi v Garmiškem kamunu bojo imeli na stieni njih kolendar, tist, ki ga že lieta an lieta napravja kulturno društvo Rečan, s pokroviteljstvom občine Garmak an podpuoro Pokrajine Viden, telekrat v sodelovanju s kulturnim društvom Ivan Trinko. Kolendar je vsako leto tematski an lietos je posvečen navuodam an nonam, tistim, ki skarbe ali bi muorli skarbi, de se na mlade rodove preneseta znanje an modruost te starih, saj so pru oni poveza z našimi koreninami.

Posebnost an bogastvo tega kolendarja je v starih fotografijah, narvenč part čarno-bielih, ki mu dajejo tist dobar domač okus an vonj, an tudi v naštevankah an pregovorih, ki so jih pru noni učili te mlade. Ku te parva, ki je na parvi strani, duo se jo ne zmisle? "Parvi je v malin nesu, drugi je parnesu, trecji je skuhu, četarti je počuhu, te peti je sniedu".

Tudi društvo Jaginjskih

parjateljstvu poskarbi vsako leto za svoj kolendar. Tist za leto 2011 je posvečen njih vasi, izmislili so se ga "ku sprehod po ciestah an landronah Jagn-

jeda, biele an zasnežene, potle obarvano s spomladanskim farbam, osvetljeno z lučjo kriesa an spet snieg ob koncu lieta". Z njih kolendar-

Ziz tin rozajanskin kolidrinon če bet pošjen našen judin pa te trētnji litušnji nūmēr od "Našaga Glasa / La nostra voce", ka to jē te šwōj, ka nareja te rozajanski kulturni čirkolo "Rozajanski Dum" wžē od lēta 2005. Pa ta-na isimo nūmarjo jē karjē nih lipih anu wridnih riči za lajāt.

Tu-w počnet jē na lipa intervista ziz psikologo Susano Pertot. Nju somō barali, da kaku to jē prow dēlat, da utrūce rumunijtē po nās. Ona jē rakla, da to jē prow rumunet numu otroko po nās wžē ko to jē dan mali. Prow to jē, da iti ka mu rumunī, da an mu rumunij rūdi kōj po ni poti, to ni prow mišat, nur po nās nur po laškin. Ta-na škulo ano itō ka to se pravi ise dni tu-w Reziji, da na cē se zažat, vēc mēsta cē bet ta-na timu nūmarju od "Našaga Glasa" ka cē vilēst tu-w vīlažej.

Dan lipi artikul sta napisala Milko Matičetov anu Silvo Torkar. Titul od isagā artikul la to jē "Il cognome resiano Chinese". Isō jīmē to parhaja z toga slavinskaga jīmāna Knez, ka to pridē ričet iti ki ragira no vās alibōj dan rōd

Nāš Glas, trētnji litus

judi. Isi artikul an zdila kapet, da kaku somō wezani ziz timi buškimi judmi.

Lōpu to be bilu, da se napiši štorja od naših jīmānuw itaku be tēli poznāt karjē riči ka ščālē nāšnji din ni znāmō anu kapet karjē vēc, da či judi somō.

Dwa wridna artikula sta pisala pa Severino Negro anu Luigi Paletti od tih zadnjih riči, ka so se owdēlale izdē w Reziji. To jē wridno je lajāt ise artikule zajtō ka tu-w isēh zadnjih litah jē bila narēd na vīitka kunfužjun anu du vi da ka jūdi so kapili.

Mēstu ma pa nāš folklore.

"Naši noni so nam pravli", na kolendarju društva Rečan an kolendar dveh občin

jem zmislejo vse vasnjane (tudi tiste, ki žive po Laškem) na njih praznike an le grede povedo, kaj so napravli v starem letu. Kolendar jim služi tudi za zbrat kak sudič, s katerim potle med lietom napravejo njih kulturne an druge iniciative v vasi.

Stenski kolelar z narbuj dugo tradicijo je kolindrin v Reziji. Začela ga je napravjat pesnica Silvana Paletti, tiste dielo je potle prevzelo društvo

Rozajanski dum, ki skarbi zanj že 20 let. Kot za druge kolendarje, je njih želja bila vsako leto napraviti tak kolendar, ki je špiegu naše zemlje, zatuo se muorajo na njem videti vasi, cirkve, planine an druge posebnosti, v parvi varsti pa so ljudje. Takuo rozajanski kolindrin za leto 2011 je posvečen otrokam, ki so kupe zbrani pred utarjam na dan, ko so imieli njih parvo obhajilo.

Ta-na šwōju mēstu jē pa za našē rumuninjē, za našē wūžice anu za našē pravice. Ta-na isimo nūmarjo jē na lipa pravica od toga snēgawa mužica ka jē napisala Silvana Paletti.

Jē kej wridnaga pa ta-na štorjo: Sandro Quaglia jē napišal štorjo od te laške bandēre anu Pamela Pielich jē napišala od kazanja tih starih ubliči, z Rezije, z Kanalske Dulinē, z Buškaga ano z Niškaga ka jē naredila naša komunita montana litus avošta. Za isō lipē kazanjē sta pomagala nāš folklore anu nāš muzeo.

Jē mēstu pa za našē jūdi ka so nan pisali anu za šport.

Ta-na ti zadnji pagini jē nō mēštacu pa za našē otroke, ni mōrajo lehu igrāt pa ziz našini bisidi.

"Nāš Glas" jē narēd pa ziz kontributo ka na dajē naša komunita montana ziz lēčjo 38 od lēta 2001, ka to jē ta lēč, ka na skarbi za to slavinsko minorančo. (L.N.)

Resia si ama così com'è

Resia la si ama per quello che è. La rara bellezza dei suoi luoghi ancora incontaminati. Le fresche e limpide acque del torrente, che ci narrano storie e testimonianze di un passato ancora vivo. Il maestoso monte Canin, il nostro angelo custode, che dall'alto ci accoglie con un caldo abbraccio di benvenuto. I caratteristici paesini, perle incastonate nella viva roccia. Gli antichi mestieri, quali lo stagnino, l'ambulante, l'arrotino, che con umiltà e con tanti sacrifici, hanno fatto e fanno conoscere le nostra Valle in tutta Italia e nel mondo. Le suggestive favole resiane e le interessanti storie che spesso mio nonno mi raccontava ed io, lentamente, mi lasciavo rapire dalle sue amorevoli parole. Il vivace folklore, accompagnato dalla bunnkula e dalla citira, caratteristici strumenti musicali, che con il loro ritmo incalzante, ti trascinano in un ballo gioioso e coinvolgente. Il caratteristico dialetto, mantenuto ancora vivo, grazie a coloro che correntemente lo parlano. Una Valle da amare per tutte queste cose semplici, dove il tempo scorre ancora lentamente, scandito dai ritmi di vita naturale, dove il sole sorge e tramonta, facendo capolino tra i monti.

Pertanto, se Resia non la si ama così per quello che è, allora il cuore non batterà più, la luce della mente rimarrà spenta e cresceranno sempre più i sentimenti di odio e rancore, coinvolgendo con le loro bugie, le persone deboli. La loro vigliaccheria, prepotentemente si scaglierà contro gli indifesi, arrecando un'immagine subdola di Resia, perché questo vuol dire NON amare Resia. Chi vuole bene alla nostra Valle, mette in atto ciò che nostro Signore ci ha insegnato, ed ogni buon resiano questo lo sa, credendo ancora ai valori religiosi: "non fare agli altri ciò che non vorresti fosse fatto a te".

Daniela Negro - Pordenone

Sv. Štuoblank bo spet liep ko ankrat?

Za Vaht smo na iniciativo starega zbora videl spet Marijino oznanjenje

Fotografija je stara, čarno-biela, pa vseh lepou kaže, kaka je bila štuoblanska cirkva, priet ko so kriminalci (še le zda nepoznani) nieko nuoč junija 1989 uzdarli notar, zakuril oginj, jo zažgal an nardil veliko materialno an duhovno škodo. Utar, ziduovi an vse malinge v koro so bli počarnieli. Biu je hud an močan žlag za vse ljudi, ki žive v štuoblanski fari pa tudi za tiste farane, ki so arztreseni dol po Laškem al pa še buj deleč po Italiji an po svietu. Vsi so tarpiel zavojo tiste umazane akcije.

Počaso, počaso pa so cirkvu postrojil, očedli so utar, čeglih ni takuo bieu ku ankrat, pobelil so ziduove... An cirkvou je ratala spet čedna

Je trieba pa doluožt strešice na č an š, de bo dielo lepuo nareto

an liepa... pa je bila prazna, naga. Kar smo notar stopil,

smo se čutil, ko de bi paršli v juško vas, v drugo cirkvu,

ne v našo.

Zatuo je trieba puno pohvaliti vse tiste farane, ki so želiel varniti štuoblanski cirkvi nje "staro" lepoto an podobe na stienah posebno v koro, vsem nam pa naše spomine iz otroških liet. Začel so zbierat soude, zak brez muzike se na more plesat. Takuo parvo se je gor vesoko za utarjam spet parkazu Jezus.

Lietos za Vaht smo z veseljem videl nazaj Marijino oznanjenje an za tuole zadnje dielo se je trieba zahvaliti staremu cerkvenemu zboru, dubenskemu, smo pravli ankrat. Lepuo bi blu, če bi še naprijet skarbiel za varnit štuoblanski cirkvi nje pravi obraz. Zatuo pa so potriebni

Stara slika cirkve Sv. Štuoblanka

soudi an ljudi v vsem dreškem kamunu je ostalo malo, premalo. Lahko pa pomagamo tisti, ki živmo drugod po Italiji an po svietu. Zarno na zarno pugača, kamen na kamen palača, pravi slovienski pregovor. Če puno

od nas kaj da, se bo moglo še kaj narest. Tek želi pomagat, naj se obarne do gaspuoda nunca Federica Saracina, ki skarbi an za našo cirkvu. Za zda pa želim zahvaliti iz sarca an pohvaliti tiste, ki so začel tuole lepo dielo.

Manuel, un traguardo importante nello studio

Il papà è di Tribil, la mamma di Gnidovizza

Il 30 novembre scorso presso l'Università degli studi di Udine - Facoltà di Medicina e Chirurgia, corso di laurea in Infermieristica, si è brillantemente laureato Manuel Balus. Titolo della tesi: "La Dimissione Protetta in ambito Chirurgico: un confronto tra i giudizi clinici degli infermieri". Orgogliosi e giustamente soddisfatti i genitori Franco, originario di Tribil Superiore (famiglia Mačkinova) e Clara, originaria di Gnidovizza, che gli sono sempre stati vicino, il fratello Diego, Marilena, parenti ed amici tutti.

Il percorso di studio scelto da Manuel non è stato affatto semplice perché l'idea di iscriversi all'università è nata dopo aver già iniziato a lavorare, e tra un sacrificio ed un altro, dividendosi tra studio e lavoro, si è concluso felicemente con il raggiungimento di questo bel traguardo. Dopo aver discusso la tesi, lo aspettava una favolosa festa organizzata da tutti gli amici per festeggiare insieme la fine di un percorso e l'inizio di uno nuovo.

Manuel, complimenti vivissimi!

Il bel sorriso di Patrizia dopo la laurea

Mercoledì 1° dicembre Patrizia Battistig di Mersino è diventata dottoressa in Scienze infermieristiche presso l'Università degli studi di Udine - Facoltà di Medicina e Chirurgia.

Patrizia ha discusso la tesi "Appropriatezza nell'esecuzione di emocolture: studio retrospettivo pre/post intervento di miglioramento".

Per questo importante obiettivo raggiunto si congratulano con lei tutti quelli che le vogliono bene, ma soprattutto nonno Tony e nonna Elena. Patty sei grande!!!

In bocca al lupo Patrizia per tutti i tuoi progetti futuri!

Mirko an njega družina, deleč, pa s sarcam nimar blizu nas

Mirko an Maria Sturma sta do malo od tega živiela v Španji, seda pa sta se preselila na Nizozemsko (Olanda). Z njima sta šla seveda tudi njih otroka Carla an Martin. Vsi štir se učijo po olandško guorit, pa... pa Mirko, čeglih že vič liet hode zavojo diela po sviete, se nie pozabu slovienščine, pru takuo na njega rojstni kraj, an vsaki krat, ki more, skoče tle damu. Zadnji krat je biu tle glih priet, ku so ble Vaht. Z njim je bla tudi vsa njega družina. Seveda, tle doma so bli pru vsi veseli jih videt, še posebno mama an nona Elena.

Seda se vsi troštajo, de jih bojo vidli tudi za božične an novolietne praznike, ku kar je bla nareta fotografija, kjer Martin an Carla sta kupe s kužini, ki se kličeta Alessio an Roberto Specogna. Njih mama je sestra od Mirka, Cristina, njih tata je pa Dario iz Čarnegavarha.

Mirko, vas čakamo tudi tle na Novim Matajurje an na kulturnem društvu Ivan Trinkan: šele se spominjajo na tiste čase, ko ti si biu tle za tvoj 'servizio civile'... Vse dobre želmo tebe an toji družini, an pridi nas gledat!

La classe '57 in un posto da sogno

"Scrivete pure che anche i non vip (Very important persons!) del 1957 possono permettersi di festeggiare la loro classe in posti da sogno!" Tuole so nam parporočil koškriti lieta '57, kar so nam parnesli telo fotografijo. Če je ries, kar je napisano na tabeli, lietos so šli niekan deleč za prazno-

vat, daj v St. Moritz, miesto kamar hodejo tisti, ki imajo puno palank! Paš kuo se grivajo tisti od klaše, ki nieso šli za njim!

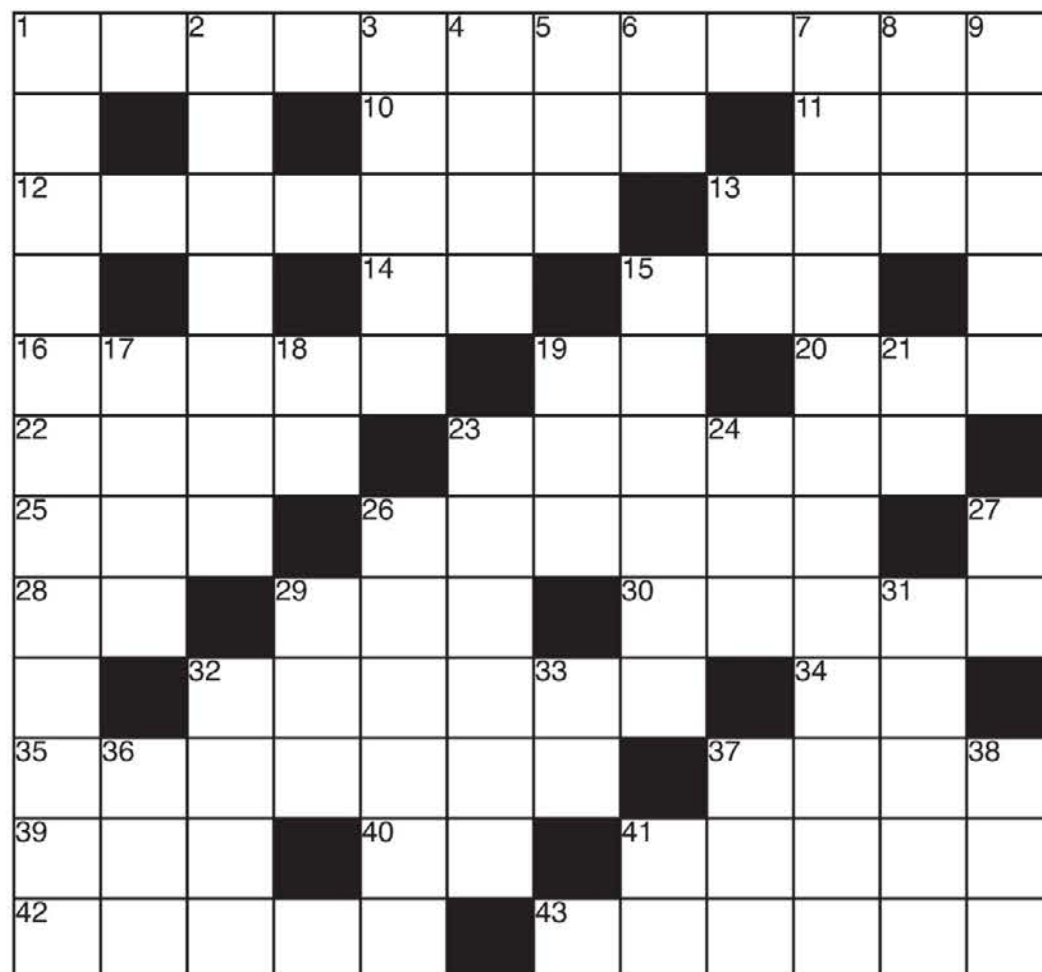
Drugo lieto, kar jim pride damu pismo - vabilo (invito) za praznovat kupe lieta, za šigurno na parmanjkajo! St. Moritz al ne, videmo, de so se pru dobro imiel!

BENEŠKE KRIŽANKE

(Guidac)

HORIZONTAL - Vodoravno

- 1 - Ga bomo praznoval na 6. ženarja v Čedadde.
- 10 - Palk, podio.
- 11 - Adan za Angelo Merkel.
- 12 - Uzet brez porpašat an brez plačat.
- 13 - Če so... niso ti drugi.
- 14 - Rožca Mlinarjova (zač.).
- 15 - Za tvoje zelene... sta piela Guidac an Franco.
- 16 - Uzamejo tiste, ki nie njih.
- 19 - Takuo se je klicala sparvič nota do.
- 20 - Nasprotno od paršla.
- 22 - Italijanski živjo.
- 23 - Žemba, svatba.
- 25 - Voda brez... izvira.
- 26 - Narbuj znani so ... Solarje.
- 28 - Rečanski ansambel (zač.).
- 29 - Štranjer, nepoznan.
- 30 - Miesto v Sloveniji, ki ima RTV tudi po italijansko.
- 32 - Toronto je veliko miesto tiste dazele.
- 34 - Tu adnim dnevu jih je 24.
- 35 - Majhana vas med Doljenjanem an Prehodom.
- 37 - Te narbuojš so babe an ardane.
- 39 - Na tistim prestoru.
- 40 - Nediške igralke (zač.).
- 41 - Sta ga udobila Rubbia an Pasternak.
- 42 - Jih imamo pet na vsaki roki.
- 43 - Ta Nova je v Sloveniji.

VERTIKAL - Navpično

- 1 - Slovenski krožek, ki ima sedež v Hlocje.
- 2 - Rieko v Bosni, kjer Tito je premagu Nemce.
- 3 - Nieso šleutaste, furbaste.
- 4 - Glih tajšno, ku priet.
- 5 - Je vič ku polkovnik (na kratkim).
- 6 - Radio Reka.
- 7 - Zbor, ki se je 'roditi' v Ščiglah.
- 8 - Znani pas Rin
- 9 - Žena od Garibaldija.
- 13 - Ažla an Čišnje (zač.).
- 15 - Vsaka mama ima rada svojega.
- 17 - Znana opera od Verdija.
- 18 - Ga rečejo pred utarjam.
- 19 - Ga vozejo konji an tudi muši.
- 21 - Nota za akordat.
- 23 - V cirkuse se kličejo klavn.
- 24 - Nono... brez glave.
- 26 - Domači zejci.
- 27 - Doktor na kratkim.
- 29 - Tank... brez konca.
- 31 - Izliva se v rieko Kosca v Škrutovem.
- 32 - Emigrant so služil te vsakdanji po sviete.
- 33 - Takuo reče 'ja' Putin.
- 36 - Atom... brez repa.
- 37 - Nasprotno od dol.
- 38 - Ime od niemeške igralke Weber.
- 41 - Takuo začne... nogomet.

Pisane družine, prava ljubezen premaga tudi kulturne razlike

Dokumentarec je pripravila režiserka Rai Loredana Gec

Devet neobičajnih in zanimivih življenjskih zgodb, iz katerih izžarevajo ljubezen (tisto posvojitvenih staršev ali med moškim in žensko različnih narodnosti), medsebojno spoštovanje in sprejemanje kulture drugega, vprašanje identitete v mešanih družinah, prednost, ki jo predstavlja poznavanje več jezikov: vse to in še marsikaj drugega prihaja do izraza v dokumentarcu Pisane družine režiserke Loredane Gec, ki so ga v ponedeljek, 20. decembra, premierno predstavili v avditoriju deželnega sedeža Rai v Trstu. Film, ki bo nedvomno ganil vse gledalce in jim tudi v tem mrzlem času segrel srce, bodo na slovenskem Rai 3 bis predvajali za božič po večernem slovenskem televizijskem dnevniku (okrog 20.45), ponovili pa ga bodo tudi 30. decembra, prav tako po poročilih.

“V dokumentarcu je prisotnih več zgodb, več jezikov in kultur,” je med predstavitvijo povedal direktor deželnega sedeža Rai Roberto Collini, ki je tudi poudaril, da so lahko upravičeno ponosni na ta film, saj v bistvu ponazarja to, kar bi morala biti javna televizija, saj podobnega dokumentarca zasebne televizije

S predstavitev dokumentarca Pisane družine (Foto Kroma)

verjetno ne bi izdelale.

Avtorica filma Loredana Gec se je uvodoma spomnila pokojne urednice slovenskih programov Rai Mirjam Koren, ki je takoj podprla snemanje tega dokumentarca, pri katerem so sodelovali še direktor fotografije Andrea Sivini, zvočni tehnik Francesco Morosini in Piero Magnoni, ki je opravil montažo. Slovenska režiserka je še dodala, da jo je k pripravi filma med drugim spodbudila skrb za naglo spreminjanje družbe in same skupnosti, in se zahvalila zlasti družinam, ki so ji odprle vrata svojih domov. Gečeva,

ki je pripravo dokumentarca opisala kot izkušnjo, ki jo je zelo obogatila, je tudi spoznala, da je ključ sreče vseh teh družin veliko spoštovanje in obojestransko razumevanje, predvsem pa ljubezen.

Med protagonisti ganljivega filma je tudi beneško-kolumbijska družina Obit - Gonzales. Pripoved in razmišljanja Mihe Obita pravzaprav uokvirjajo in povezujejo ostale zgodbe o ljubezni med pripadniki različnih kultur (slovenske, angleške, kitajske, japonske, senegalske, kolumbijske in furlanske), pa tudi staršev, ki so v svojo družino

sprejeli dojenčka iz oddaljenih dežel, na primer Indije. In tako se razvija danes nova generacija, ki govori tudi tri ali celo štiri jezike, imamo slovenske otroke azijskih potez (zaradi tega jih vrstniki včasih tudi dražijo), temnopolto mlado tržaško Slovenko, malčka, ki s senegalskim očetom prepeva otroške slovenske pesmi, skratka otroke, ki rasejo v različnih kulturah, in ki jih, kot upa Miha Obit za svojo malo Sereno, nihče ne bo vprašal, “kaj si”, “saj identitete ni mogoče omejiti z eno samo besedo oziroma z enim samim stavkom.”

I giovani ladini alla riscoperta dei piatti tipici

Sembrano gli struki, ma sono i "grafoign"

“Saor da na ota par la dent dal di dancuoi - Ricette tradizionali di Zoldo e Zoppè” è il titolo di un libricino preparato dai bambini dell'Istituto comprensivo dei Comuni di Forno di Zoldo, Zoldo Alto e Zoppè di Cadore nelle Dolomiti bellunesi dove è presente la comunità linguistica ladina.

L'opuscolo è il risultato della ricerca svolta nell'ambito del progetto “Una valle da vivere, una valle per vivere” dai ragazzi che hanno intervistato i nonni e le nonne. Hanno avuto così modo di scoprire gli odori ed i sapori dei cibi di un tempo ed hanno imparato a prepararli.

Il progetto è stato svolto anche grazie all'aiuto del

l'Istituto Ladin de la Dolomites e dei gruppi ladini locali, oltre che delle amministrazioni comunali. A dimostrazione del fatto che anche tra i ladini è molto sentito il legame con la propria cultura, l'Istituto comprensivo ha già pubblicato precedentemente anche altri opuscoli su aspetti diversi della cultura ladina. Inoltre è anche uno dei fondatori di una rete di scuole dei Parchi Nazionali, Regionali e naturalistici d'Italia (www.coloriamoilnostrofuturo.eu) nell'ambito del progetto Consiglio comunale dei Ragazzi, un'ottima occasione di crescita per alunni e studenti che vogliono impegnarsi per la promozione del loro territorio, manifestando l'amore per la loro cultura.

Kinemax

Vošči vsem vesele božične in novoletne praznike!

Augura a tutti buon Natale e felice anno nuovo!

MEGAMIND in DIGITAL 3D

prenota il tuo posto telefonando alla 0481.530263 (orari cinema)

www.kinemax.it

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto*

KB
1909

Società finanziaria per azioni
Finančna delniška družba

Risultati

Promozione

Valnatisone - Trieste calcio

Allievi

Torre - Manzanese

Amatori (Friuli Collinare)

Extrem - Sos Putiferio

Calcio a 5 (Amatori Uisp)

Santa Maria - Merenderos

Paradiso dei golosi - Folgore

Calcio a 5 femminile

Audace - Perla caffè Pordenone

Pallavolo maschile (1. Divisione)

Flusystem - Pol. S. Leonardo

Pallavolo femminile (Under 16)

Pol. San Leonardo - Lib. Orvi

Prossimo turno

I campionati di calcio, calcetto e volley sono sospesi per le festività natalizie.

Classifiche

Promozione

S. Daniele 31; Ponziana 26; Juventina 23; Reanese, Union 91, Lumignacco, Trieste calcio, Union Martignacco, Vesna 20; Caporiacco 19; Zaule*, Pro Romans 18; Valnatisone 14; Aquileia 10; Pro Gorizia 8; Villesse 6.

Juniore

Valnatisone 28; Pro Cervignano*, Pro Ro-

mans, Pro Fagagna 27; Union 91 26; Tolmezzo 24; Manzanese*, Tricesimo, Union Martignacco 22; Ancona 17; Ol3 9; Gemonese* 8; Sevegliano* 7; Buttrio 5.

Allievi (Regionali - Girone A)

Pordenone 36; Donatello, Manzanese 28; Tolmezzo 22; S. Giovanni 19; Ponziana 18; Fontanafredda 17; Bearzi 14; Serenissima 13; Sangiorgina, Cormor, Torre 11; Majanese 8; Nuova Sandanielese 6.

Allievi (Regionali - Girone B)

Ancona 42; Virtus Corno 33; Brugnera 28; San Luigi, Pol. Codroipo 26; Sanvite 23; Pro Gorizia, Moimacco 17; Futuro Giovanni 16; Rangers 15; Ronchi, Muggia 9; Union '91 8; San Canzian 4.

Allievi (Provinciali - Girone B)

Valnatisone 30; Forum Julii, Esperia '97 22;

Centro Sedia 21; Pasianese 16; Cussignacco 12; S. Gottardo, Graph Tavagnacco 11; Buttrio 7; Aurora Buonacquisto 5; Chiavris 1.

Giovanissimi (Regionali gir. B)

Ancona 36; Pordenone, Virtus Corno 29; Flume Veneto Bannia, Pro Gorizia 23; Pol. Codroipo 22; Ronchi 16; San Luigi 14; Futuro Giovanni 13; Muggia 12; Ol3 10; Azzanese, Moimacco 9; San Canzian 0.

Giovanissimi (Provinciali)

Esperia '97 33; Forum Julii 31; Buttrio 22; Fortissimi 20; Graph Tavagnacco/A 19; Pasianese 16; Chiavris 15; Assosangiorgina 12; Centro Sedia 11; S. Gottardo 9; Reanese, Valnatisone 8; Serenissima 0.

Amatori (F.i.g.c. - Serie A/2 B)

Mossa 26; Real Pulfero 24; Trieste calcio 18; Turriaco 17; Leon Bianco/B 16, Chiopris Vi-

scone 16; La Rosa 13; Manzano, Domio 11; Grado 10; Sovodnje 9; Moraro 7; S. Sergio 6; Cervignano 3.

Amatori F. C. (1. Categoria)

Amatori Campeglio 18; Farla* 14; Anni 80*, Sos Putiferio*, Trattoria Pizzeria Le Vali 11; Latteria Tricesimo*, Coopca Tolmezzo* 10; Extrem* 9; Majano* 8; Turkey pub* 7; Carpaccio* 4; Polisportiva Orgnano* 3.

Amatori F. C. (2. Categoria)

Dinamo Korda 20; Adornano* 16; Savognese*, Bar al Gambero Amaro* 12; Pol. Valnatisone* 11; Over Gunners* 10; Arcobaleno* 9; Blues*, A.R.S. calcio 8; Real Buja*, Montenars* 6; Dream Team Resutta* 2.

* Una partita in meno, ** Due partite in meno.

LA FIGC ha rinviato d'ufficio tutte le partite dei campionati Dilettanti e Amatori, incertezza sulle date dei recuperi

La neve e il ghiaccio lasciano tutti a casa

Nel campionato Uisp di calcio a cinque Amatori passo in avanti del Paradiso dei golosi vittorioso sulla Folgore

Nell'ultimo week-end il 'generale inverno' si è presentato alla grande con neve e ghiaccio, costringendo per la seconda volta (la prima è stata l'8 dicembre) la FIGC a rinviare d'ufficio tutti gli incontri di calcio previsti in regione.

Stessa sorte è toccata agli Amatori che hanno visto saltare le gare di recupero programmate.

La data dei recuperi al momento non è stata resa nota, qualunque decisione venga presa in seguito dalle autorità calcistiche non mancherà di creare qualche mugugno negli addetti ai lavori.

La coltre bianca che ha ricoperto il polisportivo comunale di San Pietro al Natisone

Negli ultimi campionati, dal mese di dicembre a febbraio, ci sono state in media due giornate di gare rinviate a causa del maltempo. Non sarebbe più utile, per il bene di tutti, sospendere l'attività dei campionati giovanili regionali e dei dilettanti da dicembre a febbraio? Ne guadagnerebbero in salute gli atleti e gli spettatori e la regolarità dei campionati non verrebbe intaccata, anzi, sarebbe tutelata maggiormente giocando con terreni di gioco meno insidiosi e con un tempo che potrebbe invogliare gli spettatori a seguire gli incontri senza disagi.

Nell'attesa porgiamo i migliori auguri di Buon Natale e Felice Anno nuovo agli atleti, ai dirigenti ed agli sportivi che seguono le varie attività sportive delle nostre vallate.

Paolo Caffi

Calcio a 5

Nel campionato Uisp di calcio a 5 Amatori il Paradiso dei golosi ha superato la Folgore mentre i Merenderos hanno visto rinviata, causa neve, la gara con la Santa Maria.

Questa la classifica aggiornata al turno precedente: Diavoli Volanti 16; Paulin/Tex Grill 15; Santa Maria 14; Simpri Kei da Moreale 13; Tornado 11; Paradiso dei golosi, La Viarte, Attimis 10; Zomeais 9; Città di Carlinio; Folgore 6; Merenderos, Arterga 5; Squali...ficati 3; Morena 1.

Nel campionato di calcio a cinque femminile l'Audace di San Leonardo ha perso contro la capolista La Perla Caffè di Pordenone. Questa la classifica del girone: La Perla Caffè Pordenone 16; Mg Feletto, New Team Mg Group 13; La Compagnia dell'Anello 11; Gioielleria Salvador 10; Folgore, Cordovado 9; Pocenia 7; Futsal Udinese 6; Libertas Capriva 4; Le Iene di Manzinello 3; Le ragazze del Ponte 2; Audace 1.

Il bilancio del sodalizio di mountain-bike

G.S. Azzida, annata piena di soddisfazioni

Si sono conclusi i campionati di mountain-bike in regione e quest'anno per il G.S. Azzida Valli del Natisone si è trattato di un anno pieno di soddisfazioni.

Ma andiamo per ordine. A settembre si è concluso il 3° campionato Friul Contest dove la società si è classificata al terzo posto e con ben cinque atleti sul podio finale.

A ottobre è terminato il 12° campionato Friulbike con il terzo successo consecutivo a squadre.

A novembre è terminato il

campionato Autunno Udace dove il terzo posto a squadre è andato alla società delle valli, in questo campionato c'è da sottolineare la conquista del titolo di campione d'autunno da parte di Enrico Iuretig di Mersino.

Per festeggiare questi risultati sabato 27 novembre, presso la Casa dello Studente a San Pietro, si è tenuta la cena sociale.

Oltre 120 le persone che hanno potuto applaudire gli atleti che si sono distinti durante l'anno.

A presenziare alla mani-

festazione è stata la campionessa italiana Maraton Mtb. 2010 Samira Todone che corre per la Caprivesi e che ha consegnato i premi ai primi 10 atleti classificati all'interno del gruppo. Questa la classifica: primo Loris Tomat, a seguire Enrico Iuretig, Mauro Gubana, Michele Serri, Paolo Agliata, Massimo Deana, Devis Braidot-

ti, Nicola Bertolutti, Sandro Comugnaro, Tarcisio Piccaro e Giuseppe Zanini.

Sono stati consegnati anche dei quadri realizzati dalla signora Nadia Succaglia di Cocevaro che sono andati a Simone Tensi, primo under 14, a Enrico Iuretig per il titolo di campione d'autunno e a Loris Tomat per le vittorie ottenute durante l'anno.

Si sono tenute anche le premiazioni del gruppo Sci alpinismo, capeggiato da Marco Venturini.

Le iscrizioni al G.S. Azzida Valli del Natisone sono aperte, per info 3397799442 o visitate il sito www.azzida-algida.org.

Buone Feste e Buon Anno 2011!

Antonello Venturini

Sotto rete Pod mrežo

A Pradamano, ospite della Flusystem, la squadra maschile di Prima divisione della Polisportiva San Leonardo ha perso per 3:0 (25:13; 25:20; 25:16).

Il campionato osserverà la pausa natalizia e riprenderà sabato 15 gennaio 2011.

La classifica: Pol. Blu Volley* 19; Flusystem 18; Aurora Volley Udine* 17; Caffè Sport* 13; Pallavolo Arteniese 12; Gaia Volleybas, Pulitecnica Friulana 8; Lignano Volley* 6; Polisportiva San Leonardo 1.

Le ragazze della Under 16 sono state superate dalla Libertas Orvi di Martignacco per 3:1 (21:25; 26:24; 25:13; 25:18).

Il campionato è sospeso per la pausa natalizia. Riprenderà sabato 8 gennaio 2011. La classifica: Azzurra 19; Libertas Orvi 17; Kennedy 13; Polisportiva San Leonardo, Pav Udine 6; Volley Corno 2.

Samira Todone premia Enrico Iuretig

SPORT PO SLOVENSKO

TENIS 3

OSNOVNI UDARCI:

SERVIS

SERVISNA ČRTA

© MOTO

Veseli ku kar smo bli mladi... a saj smo šele!

Na 20. novemberja smo praznovalianšestdeset let. Za tolo lepo parložnost smo se zbral v lepim ristorante gor na Špiku (al Trivio, mu pravejo po italijansko). Med adno dobruoto an drugo, ki so nam jih na mizo parnaša, smo plesal, piel, se smejal... ku kar smo bli mladi, a saj smo šele! Takuo ki videta na sliki, na fotografiji, nas je

bluo puno, an smo šele vsi lepi! Mi puobje od klaše za zahvalit čeče (le od naše klaše, sevieda!), de so paršle na našo fešto, smo jim rože šenkal. One so nas pa bušinle (naj na bojo njih može, murozi... ljubosumni, geložasti!) an nam obecjale, de tudi druge lieto na parmanjkajo. W i coscritti del 19_5!

Giordano

SVET LENART

Škrutove

Renatu v spomin

Kar se bližajo božični prazniki, človek misle še buj ku po navadi na vse tiste, ki so nas zapustili... Novi Matajur nie samuo časopis, giorنال, ki vam parnaša novice, Novi Matajur je za venčpart od vas tudi an part vaše družine: nas prideta gledat, nam pišeta, nam telefonata... Med telimi parjateljji je biu tudi Renato Zanini iz Škrutovega, ki nas je zapustu glih tri miesce od tega. V žalost je pustu Conchetto an družino, bratra, sestro, kunjado, navuode an puno parjateljju.

Renato je biu velik parjateu našega Izidorja Predana - Doriča, an dokjer je biu an živ, Renato je pogostu hodu sem na Novi Matajur. Biu nam je nimar blizu, dajau nam je kuražo za iti po naši poti, za branit naše pravice, za se na podat tistim, ki so nam stal pruot an pruot našemu jeziku an kulturi. Novi Matajur je biu vičkrat v finančnih težavah. Renato je biu nimar parpravjen pomagat tudi v tistem momentu. Ankrat je bla zaries tarda an smo mislili, de bomo muorli zapriet. Renato je tuole zaviedeu od našega Doriča, hitro je paršu tle na urad an parnesu an vesok prispevek (contributo).

Nimar mu bomo hvaležni, ne samuo za tisti prispevek, pa tudi za njega moralno po-

muoč, kar cajti so bli zaries težki za vse tiste, ki so se boril za daržat živo našo sloviensko besiedo.

Buoh ti loni, Renato, an v mieru počivi.

DREKA

Petarnel / Ipplis

Zapustila nas je Margherita Trusgnach

Za venčno nas je zapustila Margherita Trusgnach, uduova Trusgnach. Imiela je 89 liet. Nje kornine so ble v dreškem kamunu, živiela pa je v kraju Ipplis.

Z nje smartjo je v žalost pustila hčere Gianni, Loretto an Eddo, zeta Livia, navuode an vso drugo žlahto.

Nje pogreb je biu v kraju Ipplis v petak 3. dičemberja.

Brieg

Žalostna novica

V mieru je zaspala Cristina Tomasetig, uduova Ruttar. Učakala je 90 liet.

Rodila se je v Debenijem, v Štiefcjovi družini, oženila

pa se je na Brieg, v Podrimnikovo hišo. Imiela je štier otroke, adan ji je umaru, ki je biu šele miken, drugega, Adriana, ki je biu policjot, so ubil v Vidnu glih kak dan pred Božičem kako lieto od tega. Tudi tolo veliko žalost je Cristina prenesla z veliko viero, ki jo imajo naši ljudje. Sama je dugo živiela gor na duome, saj druga dva puoba živta v Niemčiji. Zadnje lieta pa ji je bluo buj težkuo an de bo za njo živlienje buj mernuo, so jo pejal v špietarski rikovero, kjer je tudi umarla. Venčni mier počiva v štuoblanskem britofe.

GRMEK

Gorenje Bardo

Žalost par Suoštarijovih

Umarla je Adelina Cana-laz, uduova Bucovaz. Dina, takuo so jo vsi klical, se je rodila v Garmiku, v Černe-jacovi družini 88 liet od tega. Za neviesto je šla pa v Gorenje Bardo, v Suoštarijovo hišo. Za njo jočejo otroc

Marco, Elena, Lucia, Giuseppe, neviesta, zet, navuodi, pranavuodi, sestra, bratje an vsa druga žlahta.

Nje pogreb je biu v pandiejak, 20. dičemberja, na Liesah.

Topoluove

Zapustila nas je ta zadnja Juljove hiše

V rikoverje, kjer je živiela že puno liet, nas je zapustila Ida Filippig - Juljova. Buog ji je dau učakat vesoko starost, 93 liet.

Rodila se je v Juljovi hiši, ostala se je v zadnja tele velike družine.

Puno liet je dielala v šuoli, ki je bla v Topoluovem. Za ji dat zadnji pozdrav so se zbrali na Liesah, saj v nje rojstni vasi je bluo tisti dan, v saboto, 18. dičemberja, tarkaj snega, de nie bluo moč iti do cirkve. Takuo, ki je navada par kajšnim kraju v naših dolinah, so ji vasnjani zapiel tudi piesam Iz globočine.

Za venčno bo počivala v

topoluškem britofe, kjer so vsi nje te dragi.

Topoluove-Žvicera Zbuogam, Marta

V torak, 21. decembra je biu blizu Losanne v Žviceri pogreb naše vasnjanke Mart Bucovaz, poročene Cicoletti. Imiela je 81 liet an je bila Jeukinove družine. Bila je te zadnja od štierih bratu, an puob an tri čeče, an vsi so muorli iti po sviete. Parvi je umru že vič ko dvajst liet od tega, pri šestdesetih lietih, ko je kumi šu v penzjon Bruno, ki je živeu z družino v Torinu. Lietos so pa adna za te drugo umarle vse tri sestre, parvo obrila Livia v Erbi, potle Rina v Barbisanu, blizu Trevisa an 16. dičemberja pa Marta v Žviceri.

Za njo jočejo hčere Monica an Francesca an sin Enrico z njih družinam an vsa žlahta. V liepem spominu Marta ostane tudi vasnjanom v Topoluovem, ki so žalostni tudi zavoj, ki se je zgubila še adna družina v njih vasi.

Na Božič, malo cajta potle, ki se je rodil, bambinac se je joku v jaslichah.

- Jožef! - je zaukela Marija, - vzemi ga v naročje an potrošti ga nomalo! Še junac je buj pametan ku ti, al videš, kuo ga lepuo greje z njega sapo!

Jožef se je nomalo zamierno pogledu okuole an ji je odguoril:

- Marija, bieš "sul muš"!

Za šest dni potle, ki se je rodil, Marija an svet Jožef sta se pogovarjala gor mez ime za dat njih malemu otročiču. Ure an ure sta šla napri an naštevala stotine imen brez ušafat tistega, ki jim je šu pru.

Glih tenčas so se parkazal na vrata sveti trije kraji, ki jih je tja pošjala zvezda repatica. Gaspare an Melchiorre, ki sta bla nizke rasti (bassa statura), sta lahko stopila v štalco, pa Baldasare, ki je biu zlo vesok, je butnu na vso muoč z glavo tu zid nad vrati. Videu je ne samuo zvezdo repatico, pa tudi taužinte zvezd, an od velikega tarpljenja je vzklilniu na vas glas:

- Kristus, kajšan žlag!
- Al si čula, Marija, kajšno lepo ime? Ga bomo klical Kristus!

Oča an sin sta imiela adno majhano zidarsko imprežo, ma takuo majhano, de sta vozila s tričiklam korce an madone. An dan preteklega polietja sin je potisku vas potan tričiklo an nomalo obupano je jau očetu:

- Tata, takole se na more iti napri! Ist grem dielat za zidarja v Švico, kjer zaslužem lepe sude, an za Božič pridem damu z adnim kamjončinam, s katerim boma hodila dielat. An ti ki si zidar, napravi lepo garažo za ga luožt notar.

Pa sin v Švici namesto šparat sude za kamiončin, je vse zalumpu an glih tarkaj, de mu je ostu kajšan evro za kupit listek - vozovnico za prit damu z vlakam, s trenam. Paršu je na njega duom glih tisto vičur pred Božičam an začeu kamančice metat v okno kamre, kjer je spau njega oča.

- Kduo je? - je poprašu zaspan mož, grede ki je odparu okno.

- Sem ist, tuoj sin, ki sem paršu iz Švice!

- Ah ja, al si ti sin muoj! Ist sem zazidu lepo garažo, s kuom si paršu?

- S trenam!

- Oh vsi hudiči, kam ga ložemo?

SALONE bizzo MARIO

Via Conciliazione, 11 - 33043 CIVIDALE DEL FRIULI (Ud)
Tel. 0432 730732 - Part. IVA 02413890308

ABBIGLIAMENTO UOMO, DONNA

ABBIGLIAMENTO

Con i migliori
Auguri di
Buone Feste

Via Borgo San Valentino, 15
Azzida - S. Pietro al Natisone
tel. 0432 727751

Kam po bencin / Distributori di turno

SOBOTA, 25. DECEMBRA - BOŽIČ

Ažla - Q8 Čedad (na poti pruoti Šenčurju)

Agip Čedad (pruoti Vidnu, blizu Tre pietre)

NEDELJA, 26. DECEMBRA

Api Čedad (na poti pruoti Manzanu)

Dežurne lekarne / Farmacie di turno

OD 24. DO 30. DECEMBRA

Čedad (Fontana) tel. 0432 731163 - Povoletto 679008

OD 31. DECEMBRA DO 6. JANUARJA

Čedad (Fornasaro) 731175 - Sriednje 724131

Ukve 60395 - Rezija 353004

ONDE
parrucchieri

di Barbara Crucil

Orari:
LUNEDÌ CHIUSO
MAR_GIOV_SAB 8.30-17
VEN 8.30-21
MER MATTINA CHIUSO
MER POM. 13.30-20

Auguri
di Buone Feste

Via Alpe Adria, 105 - S. Pietro al Natisone - Tel. 0432 1796061

LABORATORIO ARTIGIANALE

gubane, strucchi,
strucchi lessi, focacce,
prodotti tipici delle Valli del
Natisone, strudel di mele,
crostate, torte rustiche,
biscotti...

Negozio e laboratorio
aperto anche nei giorni festivi
Chiusura settimanale:
lunedì

Fraz. Azzida - San Pietro al Natisone - Tel./Fax 0432 727234

EXPERIA

ABBIGLIAMENTO

BIKE
SCI
RUNNING
CACCIA
PESCA

NOLEGGIO RACCHETTE
DA NEVE (CIASPOLE)

Noleggio
Bob e Padelles!!

S. Pietro al Natisone - Via Alpe Adria, 120/122
www.experia-abbigliamento.com - Cell. 335.5942365

novi matajur

Tednik Slovencev videmske pokrajine

Odgovorna urednica: JOLE NAMOR
Izdaja: Zadruga Soc. Coop NOVI MATAJUR
Predsednik zadruga: MICHELE OBIT
Fotostavek in tisk: EDIGRAF s.r.l.
Trst / Trieste

Redazione: Ulica Ristori, 28
33043 Čedad/Cividale
Tel. 0432-731190 Fax 0432-730462
E-mail: novimatajur@spin.it
Reg. Tribunale di Udine n. 28/92
Il Novi Matajur fruisce dei contributi statali
diretti di cui alla Legge 7.8.90 n. 250

Naročnina - Abbonamento
Italija: 35 evrov • Druge države: 40 evrov
Amerika (z letalsko pošto): 62 evrov
Avstralija (z letalsko pošto): 65 evrov

Poštni tekoči račun ZA ITALIJO
Conto corrente postale
Novi Matajur Čedad-Cividale 18726331

Bančni račun ZA SLOVENIJO
IBAN: IT 25 2 05040 63740 000001081183
SWIFT: ANTBIT2P97B

Včlanjen v FIEG
Associato alla FIEG

Včlanjen v USPI
Associato all'USPI

Oglaševanje
Pubblicità / Oglaševanje: Tmedia s.r.l.

Sede / Sedež: Gorizia/Gorica, via/ul. Malta, 6
Filiale / Podružnica: Trieste / Trst, via/ul. Montecchi 6

Email: advertising@tmedia.it
T: +39.0481.32879
F: +39.0481.32844

Prezzi pubblicità / Cene oglašev.
Modulo/Modul (48x28 mm): 20,00 €
Pubblicità legale/Pravno oglaševanje: 40,00 €

KMETIJSTVO SE JE SPREMENILO. PRIPOVEDUJ NAM O TEM ! POPIS 2010 SE JE ZAČEL

Tudi med že tradicionalnimi kulturami raste ena nova kultura. Kultura, ki ima svoje korenine v naši preteklosti, ampak se dan za dnem bogati z novimi tehnikami, novimi energijami in novimi idejami. Tudi zaradi tvojega dela. Z teh razlogov potrebujemo tvoje mnenje, da razumemo katero smer je ubralo kmetijstvo v državi in s tem omogočimo razvoj učinkovitejših ukrepov za razvoj in konkurenčnost kmetijstva. Popisovalci že pristopajo k upraviteljem kmetij, da skupaj izpolnijo vprašalnik. Tisti, ki želite, pa ga lahko izpolnite kar preko spleta.

800-098571

censimentoagricoltura.istat.it

 **6° Censimento Generale
dell'Agricoltura** | **Istat**
ZBIRAMO MNENJA, SEJEMO PRIHODNOST.

 **REGIONE AUTONOMA
DEL VENETO**
www.censimentoagricoltura.it/vg.it